

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH
A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Komparace legitimacy použití donucovacích
prostředků (zbraně) obecní (městskou) policií a Policíí
ČR**

Autor práce: Jan Hrbek

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2024

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

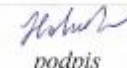

Jméno a příjmení studenta: Jan Hrbek
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Komparace legitimacy použití donucovacích prostředků (zbraně) obecní (městskou) policií a Policií ČR

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Comparison of the Legitimacy of the Use of Law Enforcement (Weapons) by Municipal (City) Police and the Police of the Czech Republic

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): září 2023

Cíl bakalářské práce: Hlavní cílem je formou teoretického analyticko-syntetizujícího vhledu šířeji objasnit zájmový operační prostor „*ex lege*“ legitimního použití „*donucovacích prostředků*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie. Vedlejším cílem je dílem empiricky kvantitativně detekovat jak četnost a kategorizaci používání „*donucovacích prostředků*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie v rámci konkrétně určených základních útvarů Policie ČR či součástí obecní (městské) policie, tak dílem v optice *právních, taktických, technických* konsekvencí kvalitativně detekovat stav tzv. „*míry*“ faktického osvojení si potřebných kompetencí, souvisejících s jejich legitimním používáním.

Student: Jan Hrbek	7.9.2023 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.	7.9.2023 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	18.9.2023 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	18.9.2023 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	18.9.2023 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HRBEK, J. *Komparace legitimacy použití donucovacích prostředků (zbraně) obecní (městskou) policií a Polici ČR: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. 60 s. Vedoucí bakalářské práce: Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M

Klíčová slova: donucovací prostředky, legitimita, obecní policie, Policie ČR, zákon

Věcné vymezení bakalářské práce (dále jen „**práce**“) primárně, formou *širšího* teoretického postihu v souladu se stanoveným hlavním cílem „práce“ demonstruje odborně orientovaný zájmový operační prostor, vymezující legitimní použití „*donucovacích prostředků*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie. V intencích rámcového analyticko-syntetizujícího teoretického vhledu, mimo jiné uvozujícího principiální paradigma užití „*donucovacích prostředků*“ či „*zbraně*“ v rámci tzv. „*bezprostředních zásahů*“ do práv a svobod osob, proti kterým je „zakročováno“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie je dílem i empiricky kvantitativně detekována četnost a kategorizace používání „*donucovacích prostředků*“ v rámci konkrétně zájmově určeného místně a věcně příslušného základního útvaru Policie ČR, služby pořádkové policie a orgánu obecní (městské) policie apod. Tematicky obohacující součástí empirického šetření je dílem i kvalitativní analýza eklekticky reflektovaných právních, taktických a technických konsekvencí, vztahujících se k jejich legitimnímu užívání apod. V rámci dílčích a zevšeobecňujících výstupů empirické části je v intencích stanoveného vedlejšího cíle dále úžeji detekována tzv. „*míra stavu*“ si osvojení potřebných kompetencí pro používání těchto prostředků ze strany oslovených příslušníků shora úžeji zájmově uvedené policejní součástí, ale i součástí orgánů obecní (městské) policie s územní (teritoriální) působností, včetně vyvolání odborné diskuse o možných zefektivňujících opatřeních zkoumané tematické oblasti, která celkově vychází z konceptu daného a zákonodárcem stanoveného „operačního prostoru“ zákonodárcem svěřeného k zabezpečení plnění úkolů bezpečnostním a komunálním sborům, zejména v oblasti faktického zabezpečení ochrany veřejného pořádku, resp. „*místních záležitostí veřejného pořádku*“ apod.

ABSTRACT

HRBEK, J. *Comparison of the legitimacy of the use of law enforcement (weapons) by municipal (city) police and the Police of the Czech Republic*: bachelor thesis. České Budějovice: University of European and Regional Studies, 2024. 60 p. Supervisor: Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M

Key words: law enforcement, legitimacy, municipal police, Police of the CR, law

The substantive delineation of the bachelor's thesis (hereinafter referred to as the "thesis") primarily, through a broader theoretical grasp in accordance with the established main objective of the "thesis," demonstrates a professionally oriented operational interest area, delineating the legitimate use of "coercive means" by intervening members of the Police of the Czech Republic and municipal (city) police officers. In the context of a comprehensive analytical-synthetic theoretical insight, which, among other things, introduces the principal paradigm of the legitimate use of "coercive means" or "weapons" within so-called "immediate interventions" into the rights and freedoms of persons against whom the intervention is conducted, the frequency and categorization of the use of "coercive means" within specifically interest-determined basic units of the Police of the Czech Republic, public order police service, and municipal (city) police authorities, etc., are also empirically quantitatively detected. A thematically enriching part of the empirical investigation is also a qualitative analysis of reflected legal, tactical, and technical consequences related to their legitimate use, etc. Within the partial and generalized outcomes of the empirical part, in accordance with the established secondary objective, the degree of acquired necessary competencies for the use of these means by the addressed members of the aforementioned police units, as well as members of municipal (city) police authorities with territorial jurisdiction, is further narrowly detected, including initiating professional discussion on possible efficiency-enhancing measures in the examined thematic area, which overall stems from the concept of the given and legislatively defined "operational space" entrusted by the legislator to ensure the fulfillment of tasks by security and municipal forces, especially in the area of effectively ensuring public order protection, or "local public order issues," etc.

Obsah

Úvod	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Charakteristika a činnosti Policie ČR a obecní (městské) policie	11
2.1.1 Policie ČR.....	11
2.1.2 Úkoly Policie ČR.....	11
2.1.3 Obecní policie.....	12
2.1.4 Úkoly obecní policie.....	13
2.1.5 Spolupráce Policie ČR a obecní policie.....	13
3 Donucovací prostředky	15
3.1.1 Obecné ustanovení.....	15
3.1.2 Obecné podmínky použití donucovacího prostředku Policií ČR.....	16
3.1.3 Obecné podmínky použití donucovacího prostředku obecní policií.....	16
4 Přehled donucovacích prostředků	18
4.1.1 Hmaty, chvaty, údery a kopy	18
4.1.2 Slzotvorný, elektrický nebo jiný odborně dočasný zneschopňující prostředek	18
4.1.3 Obušek a jiný úderný prostředek	19
4.1.4 Vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu a dočasně zneschopňujícími účinky	20
4.1.5 Vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně.....	21
4.1.6 Zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla	21
4.1.7 Vytlačování vozidlem.....	23
4.1.8 Vytlačování štítem	24
4.1.9 Vytlačování koněm.....	24
4.1.10 Služební pes.....	25
4.1.11 Vodní stříkač.....	26
4.1.12 Zásahová výbuška.....	26

4.1.13	Úder střelnou zbraní	27
4.1.14	Hrozba namířenou střelnou zbraní.....	27
4.1.15	Varovný výstřel	28
4.1.16	Pouta	28
4.1.17	Prostředek k zamezení prostorové orientace.....	30
5	Komparace legitimacy použití donucovacích prostředků (zbraně) Policí ČR a obecní (městskou) policí.....	31
6	Komparace legitimacy použití služebního psa zakročujícími příslušníky Policie ČR a strážníky obecní (městské) policie.....	35
6.1.1	Použití služebního psa Policí ČR.....	35
6.1.2	Použití služebního psa obecní policí.....	36
6.1.3	Komparace použití služebního psa Policí ČR a obecní policí	38
7	Komparace použití zbraně zakročujícím příslušníky Policie ČR a obecní (městské) policie.....	40
7.1.1	Použití služební zbraně Policí ČR	40
7.1.2	Použití služební zbraně strážníka obecní (městské) policie.....	41
7.1.3	Komparace použití zbraně Policí ČR a obecní policí	43
8	Empirická část – řízené rozhovory s příslušníky Policie ČR a obecní (městské) policie.....	45
8.1.1	Shrnutí generalizace empirické části	51
8.1.2	Návrhy k zefektivnění používání donucovacích prostředků.....	52
	Závěr.....	54
	Seznam použitých zdrojů	56
	Literární zdroje	56
	Elektronické zdroje.....	57
	Legislativní dokumenty	59
	Seznam obrázků.....	60

Úvod

Obsahové vyznění „práce“ primárně, v širší teoretické komparativní reflexi vykazuje ambici odborně reflektovat problematiku legitimního používání „*donucovacích prostředků*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a obecní (městské) policie v rámci realizace tzv. „*bezprostředních zásahů*“ při realizaci služební a pracovní činnosti tzv. „*přímé bezpečnostní povahy*“. V intencích naplnění hlavního cíle je toliko formou teoretického analyticko-syntetizujícího vhledu šířeji tematicky objasněn jak zájmový operační prostor „*ex lege*“ legitimního použití „*donucovacích prostředků*“ či „*zbraně*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie, tak ve formátu stanoveného vedlejšího cíle je dílem empiricky kvantitativně detekována četnost a kategorizace používání „*donucovacích prostředků*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie v rámci konkrétně určených místně a věcně příslušných základních útvarů Policie ČR, služby pořádkové policie či součástech obecní (městské) policie. V intencích samostatných subkapitol „práce“ je v optice reflektovaných *právních, taktických, technických* konsekvencí dále empiricky kvalitativně detekován stav tzv. „*míry*“ faktického osvojení si potřebných kompetencí, souvisejících s jejich legitimním používáním, včetně tematického komparativního exkursu k specifičnosti jejich upotřebitelnosti ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie s důrazem na užší identifikaci korelovaných rozdílností a zvláštností a to i ve vztahu k eklekticky poukazovanému „*ex lege*“ fragmentu taxativního výčtu zákonodárcem svěřených oprávnění, tj. „*donucovacích prostředků*“ shora uvedeným zakročujícím příslušníkům bezpečnostního sboru, tj. Policie ČR, tak i tzv. „komunálním sborům“, tj. obecní (městské) policii v souvislosti s faktickým zabezpečením ochrany „*veřejného pořádku*“, resp. i „*místním záležitostem veřejného pořádku*“ apod.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem „práce“ je formou teoretického analyticko-syntetizujícího vhledu širěji demonstrovat zájmový operační prostor „*ex lege*“ legitimního použití „*donucovacích prostředků*“ či „*zbraně*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie. Vedlejším cílem je dílem empiricky kvantitativně detekovat jak četnost a kategorizaci používání „*donucovacích prostředků*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie v rámci konkrétně určených základních útvarů Policie ČR či součástech obecní (městské) policie, tak dílem v optice *právních, taktických, technických* konsekvencí kvalitativně detekovat stav tzv. „*míry*“ faktického osvojení si potřebných kompetencí, souvisejících s jejich legitimním používáním.

V intencích teoretické části „práce“ budou formou analyticko-syntetizujícího postihu demonstrována základní východiska a pojmosloví související s touto problematikou. Důraz bude kladen na komparativní analyticko-syntetizující postih ratifikovaných *mezinárodních právních předpisů, ústavních zákonů a „zvláštních právních předpisů“*, včetně precizované rešerše dostupné literatury a odborných pramenů. Tato analýza poskytne širší vhled do operačního prostoru příslušníků Policie ČR a strážníků obecní (městské) policie v rámci realizace tzv. „*zakročovací povinnosti*“. V empirické části „práce“ bude využita kvantitativní výzkumná technika a to prostřednictvím řízených strukturovaných rozhovorů (empirického šetření), zájmově směřovaného komparativně jak k místě a věcně příslušnému základnímu útvaru služby pořádkové Policie ČR Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Územního odboru Jindřichův Hradec, obvodního oddělení Třeboň (dále jen „**Obvodní oddělení PČR Třeboň**“), tak místně a věcně příslušného orgánu obecní (městské) policie, tj. Městské policie Třeboň (dále jen „**MP Třeboň**“), které bude avizovat empirickou kvantifikaci četnosti a kategorizace používání „*donucovacích prostředků*“ ze strany příslušníků shora naznačeného bezpečnostního a komunálního sboru apod. Dále bude realizován a následně vyhodnocen kvalitativní empirický monitoring realizovaný formou tzv. strukturovaných „řízených“ rozhovorů, reflektující míru osvojení potřebných kompetencí a fakticitu míry „*vyučivosti*“ k legitimnímu používání „*donucovacích prostředků*“ apod.

2 Charakteristika a činnosti Policie ČR a obecní (městské) policie

2.1.1 Policie ČR

Policie ČR je začleněna do struktur veřejné správy jako „veřejné sbory“. Z organizačního hlediska je považována za přímého vykonavatele státní správy, což znamená, že jedná a zastupuje stát. Policejní činnost v širším smyslu zahrnuje aktivity ve veřejné správě, jejichž cílem je chránit veřejný zájem z pozice moci.¹

Historicky byl termín "policie" spojen s pojmem veřejné správy. Původně se tímto termínem označovala celá veřejná správa, až v období tzv. policejního státu začal být tento výraz používán pouze pro vnitřní správu. V době tzv. liberálního právního státu se obsah termínu "policie" ještě více zúžil, jelikož docházelo k rozlišování mezi pořádkovými funkcemi, označovanými stále jako policie, a pečovatelskými funkcemi veřejné správy. Tento koncept výrazu "policie" souvisel především s chápáním veřejné správy v jejím funkčním smyslu. Teprve v pozdějším vývoji veřejné správy a správního práva začal termín "policie" být chápán spíše jako označení pro příslušné orgány nebo organizační systémy, jejichž úkolem je plnit "policejní funkce". V tomto smyslu je v České republice primárně zastoupena Policie České republiky, obecní (městská) policie, vojenská policie a další.²

Příslušníci Policie ČR jsou ve služebním poměru k České republice, jehož podmínky tzv. „*lex generalis*“ upravuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů**“).³

2.1.2 Úkoly Policie ČR

Policie má za úkol sloužit veřejnosti, především chránit veřejný pořádek, osobní bezpečnost, majetek, a aktivně předcházet trestné činnosti. Kromě plnění úkolů stanovených trestním řádem, má také zodpovědnost za dodržování zákonů, přímo

¹ HENDRYCH, D. A KOL. Právní slovník. Praha, 2009, s. 734.

² PRŮCHA, P., POMAHAČ, R. Lexikon- správní právo. Praha, 2002, s. 322.

³ VOKUŠ, J. Policie České republiky. Praha, 2010, s. 8.

použitelných předpisů Evropské unie a mezinárodních smluv, které jsou součástí právního systému. Podle § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Policii ČR**“) jsou úkoly a povinnosti policie vymezeny v jednotlivých ustanoveních citovaného zákona, který detailně specifikuje rozsah daného a zákonodárcem svěřeného operačního prostoru Policie ČR.⁴

2.1.3 Obecní policie

Úvodem subkapitoly je zapotřebí zdůraznit, že obecní (městská) policie není státním orgánem ani bezpečnostním sborem, ale z „*lex specialis*“ díkce zákona č. 553/1991 Sb., o obecní (městské) policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obecní (městské) policii**“) orgánem obce a „*sui generis*“ sborem komunálním. Je zřizována v rámci samostatné působnosti zastupitelstvem obce (města) formou tzv. podzákoného právního předpisu, tj. obecně závazné vyhlášky. Za běžných okolností má pravomoc pouze na území svého působení v rámci dané obce. Podle shora citovaného zvláštního právního předpisu mohou obce výjimečně uzavřít dohodu o jiném rozsahu její působnosti. Obecně zastupitelstva obcí nemají však povinnost zřídit obecní (městskou) policii. Pokud tak neučiní, může plněním úkolů pověřit zaměstnance obecního (městského) úřadu nebo na základě dohody o spolupráci s jinou obcí obecní (městské) policie této jiné obce podle ustanovení § 3a „*zákonu o obecní (městské) policii*“. Popřípadě starosta (primátor), pakliže není pověřen např. „jiný“ člen zastupitelstva obce, může v předmětných záležitostech požadovat spolupráci mj. s Policií ČR. Postavení a organizace obecní (městské) policie se řídí shora uvedeným „*zákonem o obecní (městské) policii*“, který „*ex lege*“ dílem vymezuje daný operační prostor obecní policie v souvislosti s faktickým zabezpečením ochrany tzv. „*místních záležitostí veřejného pořádku*“ v rámci působnosti obce.⁵

⁴ČESKO § 2 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR.

⁵CANDIGLIOTA, Z., MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, K. a KOPAL, J. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem*. Brno, 2010, s. 23.

2.1.4 Úkoly obecní policie

Obecní (městská) policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů, podle ustanovení § 2 „*zákon o obecní (městské) policii*“ aktivně přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku v obci. Zároveň dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití, monitoruje, ale i ukládá správní tresty za jejich nedodržení. Součástí „*ex lege*“ daného operačního prostoru je také polupůsobení v oblasti zabezpečení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle ustanovení § 2 „*zákon o obecní (městské) policii*,“ demonstrovat další zvláštní právní předpisy, např. zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o provozu na pozemních komunikacích**“) apod.

Dále aktivně se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku, resp. „místních záležitostí veřejného pořádku“ a přijímá opatření k jeho obnovení v souladu s těmito právními předpisy. Obecní (městská) policie v rámci plnění jejích úkolů spolupracuje dále s orgány místní státní správy a dalšími orgány v oblasti prevence kriminality a zajištění bezpečnosti obyvatel. Provádí dohled nad čistotou na veřejných prostranstvích v obci, aby bylo zachováno hygienické a estetické prostředí. Zároveň aktivně odhaluje a řeší přestupky, které spadají do působnosti obce, a podílí se dle jednotlivých ustanovení zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o odpovědnosti za přestupky**“), či zákona č. 251/2016 zákona o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o některých přestupcích**“) na jejich řešení a projednání. Na požádání Ministerstva vnitra poskytuje údaje o činnosti obecní (městské) policie pro statistické účely a sledování vývoje v oblasti veřejné bezpečnosti.⁶

2.1.5 Spolupráce Policie ČR a obecní policie

Důležité je, aby orgány Policie ČR a obecní (městská) policie úzce spolupracovali zejména v oblasti faktického zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Spolupráce mezi těmito dvěma složkami policejních sborů je základem efektivního fungování veřejného bezpečnostního systému. Ustanovení § 16 „*zákon o Policii ČR*“

⁶ ČESKO § 2 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii.

umožňuje a podporuje spolupráci mezi obcemi a Policií ČR prostřednictvím tzv. „koordinačních dohod“, které mohou vymezit zejména společný postup při zabezpečování tzv. „místních záležitostí veřejného pořádku“. Tato spolupráce může být v rámci specifčnosti a variability faktického zabezpečení „ochrany veřejného pořádku“, resp. „místních záležitostí veřejného pořádku“ toliko dle shora uvedeného ustanovení detailně formalizována s ohledem k specifčnosti dané bezpečnostní situace v daném teritoriálním území apod. Shora cit. ustanovení může fakultativně vymezovat i vzájemné poskytování informací, společný koordinační postup při realizaci tzv. „zakročovací povinnosti“ zejména v případech ohrožení života, zdraví nebo majetku a spolupráci v oblasti školení a výcviku strážníků obecní (městské) policie apod. Tato opatření zajišťují efektivní a koordinovanou spolupráci mezi obecní (městskou) policií a Policií ČR, což je klíčové pro úspěšné plnění jejich poslání.⁷

⁷CANDIGLIOTA, Z., MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, K. a KOPAL, J. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem*. Brno, 2010, s. 24.

3 Donucovací prostředky

Na úvod je třeba zmínit mezinárodní právní předpisy, např. Chartu lidských práv, které jsou v této oblasti pro Českou republiku závazné. Dále je nutné uvést konkrétní články Listiny základních práv a svobod (LZPS), přičemž je důležité zdůraznit, že každý zásah do práv a svobod musí být v souladu se zákonem apod. Oprávnění k použití „*donucovacích prostředků*“ disponují dle příslušných zvláštních právních předpisů nejen příslušníci Policie ČR, ale i Vězeňské služby České republiky, Celní správy České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů a strážníci obecní (městské) policie. Jednotlivé „*donucovací prostředky*“ používané příslušníky Policie České republiky jsou vymezeny taxativně v uvedeném zákoně, stejně jako zákonné podmínky jejich použití, které jsou stanoveny v hlavě IX. „*zákona o Policii ČR*“. Použití „*donucovacích prostředků*“ nebo „*zbraně*“ ze strany příslušníků Policie ČR v rámci jejich „*zakročovací povinnosti*“ při realizaci služební činnosti tzv. „*přímé bezpečnostní povahy*“ patří zcela neoddiskutovatelně mezi nejzávažnější zásahy do práv a svobod osob proti kterým zakročuje. Mezi úkoly příslušníků Policie ČR patří potírání rozmanitých forem protiprávních jednání a ochrana zájmů osob za použití síly nebo hrozby jejího použití. Jde o přímé donucení, jehož pojmovým znakem je použití fyzické síly (popř. hrozby jejího použití). Zákonem není upraveno, zda může být „*donucovací prostředek*“ použit proti osobě nebo věci. Z povahy „*donucovacího prostředku*“ vyplývá, že se obvykle používá proti osobě. Může však být použit i proti věci, kterou osoba použije jako nástroj, kterou má při sobě, na sobě nebo kterou vlastní.⁸

3.1.1 Obecné ustanovení

Příslušník Policie ČR je oprávněn využit v intencích tzv. „*bezprostředních zásahů*“ zákonodárcem svěřených oprávnění, kam patří „*donucovací prostředky*“ a zbraň pouze tehdy, pokud byl vycvičen v jejich používání. Existuje zákon, který taxativně stanovuje, kdy může příslušník Policie ČR v rámci zákroku použít „*donucovací prostředky*“ a zbraň. Každý příslušník Policie ČR musí absolvovat řádný výcvik k používání těchto prostředků a zbraní. Výcvik je součástí odborné přípravy ozbrojených bezpečnostních sborů a zahrnuje intenzivní školení zaměřené na odborné

⁸ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. Praha, 2014, s. 201-202.

vědomosti a dovednosti potřebné pro správné používání „*donucovacích prostředků*“. Jeho délka, náplň a intenzita jsou pečlivě stanoveny. K dosažení správného používání „*donucovacích prostředků*“ a zbraní existují odborné pedagogické a metodicko-instruktážní materiály, které slouží jako pomocné prostředky pro výcvik příslušníků Policie ČR. Dodržování předepsaných postupů je nezbytné a za jejich nedodržení nejsou stanoveny žádné následky.⁹

3.1.2 Obecné podmínky použití donucovacího prostředku Policií ČR

Při použití „*donucovacích prostředků*“ je příslušník Policie ČR povinen postupovat v souladu s právními předpisy, především „*zákonem Policii ČR*“. Podle aplikace ustanovení § 53 „*zákona o Policii ČR*“, je příslušník Policie ČR oprávněn použít „*donucovací prostředek*“ k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku, anebo k ochraně veřejného pořádku. Před použitím donucovacího prostředku je příslušník Policie ČR povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito „*donucovacích prostředků*“. Příslušník Policie ČR je oprávněn použít „*donucovací prostředek*“, který umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem a je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje. Při použití „*donucovacího prostředku*“ příslušník Policie ČR dbá na to, aby nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání. Tyto obecné podmínky se vztahují na použití všech „*donucovacích prostředků*“ uvedených v ustanovení § 52 „*zákona o Policii ČR*“.¹⁰

3.1.3 Obecné podmínky použití donucovacího prostředku obecní policíí

Strážník obecní (městské) policie je oprávněn použít „*donucovací prostředky*“ podle ustanovení „*zákona o obecní (městské) policii*“, a to zejména v zájmu ochrany bezpečnosti jiné osoby nebo své vlastní, majetku, k zabránění výtržnosti, rvačce nebo

⁹ ŠTEINBACH, M. Zákon o Policii České republiky. Praha, 2019, s. 1036

¹⁰ Donucovací prostředky. Policie ČR [online]. 2021, [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2021-donucovaci-prostredky.aspx>

jinému jednání, kterým je vážně narušován veřejný pořádek, resp. „místní záležitosti veřejného pořádku“. Před použitím „*donucovacích prostředků*“ je strážník obecní (městské) policie povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, a to slovy „*jménem zákona*“ s výstrahou, že bude použito „*donucovacích prostředků*“; toto neplatí, pokud je ohrožen život nebo zdraví strážníka obecní (městské) policie, jiné osoby a zákrok nesnese odkladu apod. Rozhodnutí o tom, který z „*donucovacích prostředků*“ použije, je na strážníkovi obecní (městské) policie, který musí podle konkrétní situace dosáhnout účelu sledovaného zákrokem a použít takový „*donucovací prostředek*“, který je nezbytně nutný k překonání odporu osoby, jež se dopouští protiprávního jednání. Strážník obecní (městské) policie je povinen dbát, aby použitím „*donucovacích prostředků*“ nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.¹¹

Po použití „*donucovacího prostředku*“ nebo zbraně a v případě zranění osoby je povinností strážníka obecní (městské) policie poskytnout první pomoc a lékařské ošetření, jakmile to situace dovolí. Okamžitě poté, co došlo k použití „*donucovacího prostředku nebo zbraně*“, je strážník obecní (městské) policie povinen sepisovat úřední záznam a informovat o tom osobu odpovědnou za řízení obecní (městské) policie.¹²

¹¹ ČESKO § 18 úZ č. 43/2009 Sb. zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

¹² VETEŠNÍK, P. Zákon o obecní policii. Praha, 2019, s. 327.

4 Přehled donucovacích prostředků

4.1.1 Hmaty, chvaty, údery a kopy

Tyto prostředky se obvykle používají při sebeobraně a jsou považovány za základní fyzické dovednosti každého policisty. Při jejich použití je policista často v těsné blízkosti pachatele, což může zahrnovat riziko ohrožení policisty.¹³

Hmat představuje běžné uchopení osoby, kdy policista čelí převážně pasivnímu odporu. Nejedná se o hmat, pokud policista zvedá zraněnou nebo opilou osobu ze země; v takovém případě se jedná spíše o poskytnutí pomoci této osobě. Chvat zahrnuje snahu o vyvedení osoby z rovnováhy, s cílem položit ji na zem, proti zdi nebo vozidlu. Nastává také situace, kdy je použito škrcení, s cílem způsobit bolest a tak odzbrojit nebo uklidnit osobu, proti níž je zákrok vedem. Úder představuje zasažení určité části těla osoby, obvykle rukou, ale může být proveden i jinými částmi, jako je hlava. Na rozdíl od hmatů je úder „*donucovacím prostředkem*“ zaměřeným na překonání aktivního odporu osoby a směřuje k citlivým místům na jejím těle. Úder je využíván k zastavení bezprostředního útoku a k získání prostoru a času pro případné použití vhodnějšího „*donucovacího prostředku*“.¹⁴

„Kop je obdobou úderu. Je však veden nohou.“¹⁵

4.1.2 Slzotvorný, elektrický nebo jiný odborně dočasný zneschopňující prostředek

Jedná se o prostředky, které jsou účinné při obraně, ale nezpůsobují smrt. Jsou volně dostupné a každý občan je může zakoupit bez potřeby souhlasu. Slouží k ochraně osobní bezpečnosti a zabraňují útokům. Pokud dojde k jejich použití na osobu nebo zvíře, dochází pouze k dočasné paralýze, aniž by došlo k trvalým následkům či zraněním. Policie používá různé typy slzotvorných prostředků, od malých sprejů s náplní do 63 mililitrů až po velké spreje dosahující až 400 mililitrů. Tyto spreje obsahují slzný plyn označovaný zkratkami CS (bromaceton) nebo OC (oleoresin

¹³ ŠEBESTA, P. Zákon o obecní policii. Praha, 2018, s. 213.

¹⁴ HRINKO, M. Pořádková činnost policie. Plzeň, 2020, s. 28-29.

¹⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem. Plzeň, 2013. s. 201.

capsicum), které mohou vyvolat slzení a dočasně zhoršit vidění. Jsou účinné proti jednotlivcům i skupinám osob, ale jejich použití je omezeno až na situace, kdy je život policisty nebo jiné osoby ohrožen. Elektrické paralyzéry, známé jako taser¹⁶, jsou dalším prostředkem. Jedná se o typ X26, X-2E a v poslední řadě jde o typ X-26P. Policie momentálně eviduje přibližně 500 kusů těchto prostředků. Tyto zařízení působí elektrickým výbojem, který dočasně znemožní pohyb osobě, na kterou je aplikován. Tasery jsou široce používány i v soukromém sektoru. Jejich používání je upraveno zákonem o Policii, který rozlišuje mezi kontaktními a distančními paralyzéry a stanoví podmínky pro jejich užití. Policisté musí projít dvoudenním výcvikem, aby mohli taser používat. Výcvik se musí zaměřit především na právní základy a praktické použití, aby se předešlo nevhodnému užití tohoto zařízení. Z praktického hlediska je hlavním cílem tréninku simulace různých zákroků a střelba na terč. Tyto praktické scénáře jsou běžně využívány ve výcviku mnoha bezpečnostních složek.¹⁷

Obrázek 1: TaserX26¹⁸

4.1.3 Obušek a jiný úderný prostředek

Vzhledem k tomu, že teleskopický obušek má ještě větší hmotnost a neohýbá se jako gumový obušek, lze předpokládat, že v nejhorším případě by přímý zásah mohl stačit ke smrtelnému ukončení boje. Individuální rozhodnutí, kterou formu obrany zvolit, musí být učiněno během několika sekund. Zde hraje důležitou roli více faktorů, než je povrchní pohled na útočnou zbraň. Průměrně vycvičený policista bez ochranného oděvu, který rozpozná,

¹⁶ Název „TASER“ je zkratkou pro Thomas A. Swift’s Electric Rifle (T.A.S.E.R.), což znamená elektrická puška Thomase A. Swifta. Výrobky americké firmy TASER International, Inc. ze Scottsdale v Arizoně.

¹⁷ ČERMÁK, M. Bezpečnostní příprava. Praha, 2012, s. 104.

¹⁸ Použili ho při zatčení recidivisty [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cesti-detektivove-pouzili-kontroverzni-paralyzer-taser/r~i:article:608305/>

že útočník obratně tasí teleskopický obušek, by neměl váhat a sáhnout po střelné zbraní. Zkušenosti ukazují, že lidé, kteří takové zbraně nosí, umějí je také používat.¹⁹

Policista a zaměstnanec policie jsou povinni dbát, aby jejich postup nezpůsobil bezdůvodné škody žádné osobě, a aby jejich rozhodnutí neprovedení úkonu neohrozilo bezpečnost jiných osob. Jejich jednání musí respektovat práva a svobody dotčených osob a nesmí překročit nezbytnou míru k dosažení stanoveného cíle.²⁰

4.1.4 Vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu a dočasně zneschopňujícími účinky

Za „*donucovací prostředek*“ lze považovat v podstatě cokoli, co je schopno vrhat předměty a nejedná se přitom o zbraň ve smyslu § 56 odstavce 5 „*zákonu o Policii ČR*“, podle něhož se zbraní rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.²¹

Flash Ball je název používaný k označení různých modelů zbraní, které vystřelují nesmrtící projektily, obvykle vyrobené z pryže nebo kondenzované pěny. Tyto zbraně jsou nejčastěji používány policií pro kontrolu davů. Název pochází z modelu vynalezeného učitelem v důchodu ve Francii jménem Pierre Richert ve své garáži v roce 1990. Jeho cílem bylo vytvořit nesmrtící alternativu ke konvenčním střelným zbraním. Nejnovější model, LBD 40, je vybaven elektronickým zaměřovacím zařízením a vystřeluje 40mm pěnové projektily o hmotnosti 95 gramů s účinností až do 30 metrů.²²

¹⁹GÜNTHER, B. Tonfa (Police Baton) Techniques for Official Use in the Line of Duty. Germany, 2018, s. 182.

²⁰ČESKO § 11 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR.

²¹ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem. Plzeň, 2013, s. 203.

²²What is a Flash Ball? [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.thelocal.fr/20190128/riot-control-guns-whats-all-the-fuss-about-flash-balls-in-france>

Obrázek 2: FLASH-BALL® MAXI²³

4.1.5 Vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně

Vrhacími prostředky, které nemají povahu střelných zbraní, jsou zejména moderní vystřelovače lapacích sítí. Jejich mechanismus se liší od klasických střelných zbraní a není zařazen mezi ně. Tyto zařízení slouží k vystřelování sítí, které mají za cíl zadržet nebo zneškodnit cíl, aniž by došlo k použití palné munice. Jsou často využívány policisty nebo bezpečnostními složkami k zadržení osob nebo zvířat v bezpečné vzdálenosti. Jejich použití má snahu minimalizovat riziko zranění, které může nastat při použití palných zbraní.²⁴

Vystřelovač sítí je zařízení konstruované podobně jako puška, avšak disponuje několika paralelními hlavněmi. Tato zařízení jsou schopna současně vystřelit několik závaží, jsou zabalena v síti, která se po vystřelení roztáhne a po dopadu na podezřelého omezuje jeho pohyb.²⁵

4.1.6 Zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla

Zastavovací pás je technický prostředek, který policista používá k násilnému zastavení a zabránění odjezdu vozidla. Jedná se o zařízení s ostrými hroty

²³FLASH-BALL® MAXI [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.lebel.eu/en/product/flash-ball-maxi/>

²⁴ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky: komentář. Praha, 2009, s. 204.

²⁵ MATES, P. a kol. Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem. Praha, 2009, s. 113.

umístěnými v dráze silnice, jehož cílem je zastavit nebo alespoň zpomalit vozidla. Při přejetí tohoto pásu dochází k poškození pneumatik a v některých případech k zastavení vozidla. Tyto prostředky jsou obvykle používány při pronásledování nebezpečných pachatelů. Je důležité, aby byl zastavovací pás použit na místech, kde násilné zastavení vozidla neohrozí životy, zdraví ani majetek ostatních účastníků silničního provozu. To značně komplikuje jeho použití, a proto je toto opatření velmi omezené.²⁶

Road Block je nový pás postupně nahrazující starší zastavovací pás z roku 1992. Je vyroben z odolných plastových dílů, které jsou spojeny do mříže. V této mříži jsou umístěny duté kovové hroty, jež mají v dolní části pryžový kroužek, aby se upevnily a zabránily vypadnutí při manipulaci. Na špičce každého hrotu je pryžový obal, což chrání policisty před zraněním při manipulaci. Při přepravě je pás uložen v plastové schránce. Tento pás je vybaven také šňůrou, kterou policista může použít k tomu, aby pás v případě potřeby odstranil z vozovky. Základní modul zastavovacího pásu je dlouhý 470 cm a je osazen 110 hroty o délce 4,5 cm. Průměr dutých hrotů je 0,3 cm. Pokud je cesta vozidlem zablokována nebo jiným dopravním prostředkem, vytváří se překážka s účelem zastavit vozidlo nebo mu znemožnit odjezd. Zabránění odjezdu vozidla je použito zejména v situaci, kdy řidič motorového vozidla odmítá respektovat výzvu policisty a projevuje pasivní odpor.²⁷

²⁶ ČERMÁK, M. Bezpečnostní příprava. Praha, 2012, s. 107.

²⁷ NOVOTNÝ, T. Nesmrtící zbraně a další technické prostředky. Praha, 2021, str. 115-117.

Obrázek 3: Zastavovací pás Road Block²⁸

Zahrazením cesty vozidlem se rozumí i použití služebního vozidla k vytlačení vozidla za jízdy s cílem ho zastavit nebo zpomalit, proti němuž je proveden zákrok. Při provádění tohoto zákroku nesmí dojít k nepřiměřenému ohrožení nezúčastněných osob. Tento „*donucovací prostředek*“ se často používá v situacích, kdy není možné aplikovat jiný „*donucovací prostředek*“, zejména při zásahu proti nebezpečnému pachateli a v případech, kdy další bezohledná jízda řidiče může vážně ohrozit životy a zdraví ostatních osob.²⁹

4.1.7 Vytlačování vozidlem

Používá se k vytlačení skupiny osob z určitého prostoru nebo k rozptýlení většího počtu osob, pokud po předchozí marné výzvě nedošlo k dobrovolnému opuštění prostoru a k obnovení veřejného pořádku. Tento prostředek je součástí skupiny tří donucovacích prostředků, které zahrnují vytlačování vozidly, vytlačování štíty a vytlačování koňmi, a mají obdobný účel použití.

Základní zásady vytlačování vozidlem:

- „*Donucovací prostředek*“ se zejména používá proti větší skupině osob, obvykle za pomoci většího počtu pomalu jedoucích vozidel.

²⁸ Dopravní policisté Olomouckého kraje dostali nové zastavovací pásy [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://tydenikpolicie.cz/dopravni-policiste-oloumouckeho-kraje-dostali-nove-zastavovaci-pasy/>

²⁹ FILÁK, A. a kolektiv Zákon o policii České republiky s komentářem. Praha, 2009. s. 127 - 128.

- Vytlačování pomocí vozidla lze využít k odstranění překážky nebo k blokování přístupu osob na místa, kde je vstup zakázán z důvodu ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti.
- Zajištění prostoru musí zahrnovat možnost opustit prostor a nesmí představovat hrozbu nebo způsobovat újmu těm, kteří se snaží opustit dané místo.³⁰

4.1.8 Vytlačování štítem

Vytlačování štítem představuje nový "*donucovací prostředek*", který funguje podobně jako vytlačování vozidlem. Jeho použití je obdobné a podléhá jednotnému velení.³¹

Z hlediska taktiky provádění zákroků pod jednotným velením se již ustupuje od klasického uspořádání s řadou policistů se štíty. V současnosti je obvyklé mít v družstvu jednoho štítaře, který je před ostatními členy družstva, a ti se za ním postaví do zástupu. Takto uspořádané družstvo řeší případné zákroky.³²

4.1.9 Vytlačování koněm

Mezi úkoly jízdního policisty patří komunikace s venkovskými a městskými komunitami na koni ve spolupráci s ostatními policisty a podpora různých iniciativ, včetně ochrany, vzdělávání a budování důvěry veřejnosti. Jízdní policie se také využívá v situacích s velkými davy, jako jsou sportovní, hudební a kulturní události, stejně jako při demonstracích a nepokojích. Některé policejní síly využívají svou jízdní policii i pro ceremoniální účely, například doprovod královské rodiny. Policista na koni má také na starosti výstroj, vybavení a celkovou péči o svého koně.³³

Policie ČR využívá služební koně z civilních výkupů, hlavně plemeno Český teplokrevník³⁴. Celkem 36 koní je zařazeno na třech odděleních služební hipologie. Dalších 5 koní je aktuálně připravováno pro službu ve výcvikovém středisku Policie ČR.

³⁰ HRINKO, M. Pořádková činnost policie. Plzeň, 2020, s. 37-38.

³¹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem. Plzeň, 2013, s. 203.

³² FILÁK, A. a kol. Zákon o policii České republiky s komentářem. Praha, 2009. s. 124.

³³Police [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.bhs.org.uk/careers-recreational-awards/equestrian-careers-guide/mounted-forces/#maincontent>

³⁴Český teplokrevník je jedním z nejpočetnějších plemen koní v České republice, představujícím přibližně 23 % z celkové populace koní, což činí asi 19 tisíc jedinců.

Základní výcvik služebního koně trvá přibližně jeden rok, podle úrovně jeho výcviku při nákupu z civilního sektoru. Koně jsou primárně trénováni v drezuře, skokové přípravě a průchodu policejními překážkami. Cílem je připravit je na praktické nasazení ve výkonu služby.³⁵

4.1.10 Služební pes

V současné době je u Policie České republiky evidováno přibližně 1023 psů, z nichž je pro potřeby Policie ČR využíváno asi 725 služebních psů s platnou atestací pro služební použití. Krajská ředitelství policie a útvary s celostátní působností aktuálně nasazují přibližně 420 hlídkových a výjezdových psů a dalších 305 specialistů. Psovodi se služebními psy jsou zařazeni na oddělení služební kynologie u všech krajských ředitelství policie, službě cizinecké policie a ochranné službě. Oddělení služební kynologie spadají pod odbory pořádkové policie krajských ředitelství. Zde pracují psovodi specialisté, kteří se specializují na detekci omamných a psychotropních látek, výbušnin, akcelerantů, zbraní a jejich částí, lidských ostatků, pátrání po pohřešovaných osobách v terénu a pachovou identifikaci. Od roku 2009 se zde také nacházejí psovodi skupin základních kynologických činností, kteří s pátracími psy provádějí široké spektrum činností od práce na místě trestného činu přes zásahy k ochraně objektů a veřejného pořádku až po preventivní opatření v místech možného páchání trestných činů.³⁶

Psi vynikající smysly, jako je čich a sluch, které mohou být využity viz vyhodnocení pachových stop. Jejich schopnost využít těchto smyslů může být klíčová při pátrání po zločincích, sledování a sběru důkazů. Policejní psi jsou trénováni pro různé úkoly, jako je pátrání po drogách, výbušninách, nebo práce v pátracím a záchranném týmu. Jejich schopnost rychlého běhu může být také výhodou při pronásledování podezřelých. Trénink a práce s policejními psy jsou důležitou součástí policejní práce a mohou být velmi efektivní v boji proti kriminalitě.³⁷

³⁵Počet služebních psů a koní PČR. Policie ČR [online]. 2010, [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z: WWW: <https://www.policie.cz/clanek/pocet-sluzebnich-psu-a-koni-pcr.aspx>

³⁶Odbor služební kynologie a hipologie. Policie ČR [online]. [cit. 25. 02. 2024]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>

³⁷ GAGNE, T. Police Dogs. United States, 2013, s. 10

4.1.11 Vodní stříkač

Proudy vody s vysokou nebo nízkou rychlostí se běžně využívají jako prostředek kontroly davu. Často označované jako vodní děla, tyto zařízení jsou obvykle spojena s podzemními zdroji vody nebo s mobilními nádržemi (často umístěnými na nákladních automobilech). Vodní děla byla používána k řízení davů během protestů po celém světě a jejich používání pokračuje, často jsou instalována jako součást policejních vozidel.³⁸ Do proudu vody se v dané situaci přidává slzotvorný prostředek³⁹

Obrázek 4: Policejní Tatra 815-7⁴⁰

4.1.12 Zásahová výbuška

Zásahová výbuška se především používá pro psychické ochromení. Při zneškodňování nebezpečných pachatelů se využívají světelné a zvukové efekty.⁴¹

Zásahová výbuška P 1 je používána pro speciální účely ozbrojených složek s cílem dočasně ochromit, dezorientovat a oslepit pachatele. Tento výrobek se skládá z válcového hliníkového pouzdra, v němž je uloženo 14 kusů papírových minivýbušek s

³⁸ Mechanism of action [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://lethalindisguise.org/crowd-control-weapons/water-cannons/#mechanism-of-action>

³⁹CANDIGLIOTA, Z., MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, K. a KOPAL, J. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem*. Brno, 2010, s. 195.

⁴⁰Nový vodní stříkač ve službách policie [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://cc.cz/poradkova-policie-dostala-do-vybavy-novou-tatrovku-ma-vodni-delo-a-umi-jet-i-do-strany/>

⁴¹ CANDIGLIOTA, Z., MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, K. a KOPAL, J. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem*. Brno, 2010, s. 195.

dobou hoření hnací náplně 0,5 až 2,5 sekundy do doby exploze. Pouzdro je uzavřeno modrým plastovým víkem a zapečetěno.

Zásahová výbuška P 2-II je podobné konstrukce jako zásahová výbuška P 1, avšak s několika rozdíly. Čtyři minivýbušky jsou doplněny slzným prostředkem, který se po explozi výbušných tělísek uvolní do okolního prostoru.⁴²

Obrázek 5: Zásahová výbuška P1 – s třecím zapalovačem TZ-M3⁴³

4.1.13 Úder střelnou zbraní

Úder střelnou zbraní je krajní „*donucovací prostředek*“, při které policista drží zbraň v ruce a udeří osobu, která aktivně klade odpor, pomocí části této zbraně. Při provádění úderu je doporučeno použít zbraň, která je zajištěna, nebo má zabudovaný mechanismus zabraňující náhodnému výstřelu.⁴⁴

Při aktivním odporu, např. bezprostředně ohrožujícím na život a zdraví zakročujícího policisty je úder střelnou zbraní považován za extrémně vzácný.⁴⁵

4.1.14 Hrozba namířenou střelnou zbraní

Hrozba střelnou zbraní znamená skutečnost, že zbraň je namířena proti osobě, proti které se zakročuje. Na tuto situaci by mělo dojít pouze tehdy, když není od

⁴² Upravují příslušníci Policie ČR pyrotechnické donucovací prostředky? [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/1-2009/Clanek.htm>

⁴³ Speciální pyrotechnické výrobky [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.ohnostroje-zvonek.cz/index.php/specialni-pyrotechnicke-vyrobyky>

⁴⁴ HRINKO, M. Pořádková činnost policie. Plzeň, 2020, s. 42.

⁴⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem. Plzeň, 2013, s. 204.

závažného útoku na život či zdraví ani po výzvě upuštěno, útok stále trvá a mohl by dále pokračovat.⁴⁶

Hrozba namířenou zbraní, tzv. „*krajní donucovací prostředek*“, následuje těsně před použitím zbraně a výlučně při aktivním odporu osoby proti níž se zakročuje apod. Pokud má policista ruce umístěny na úchopových částech, nepovažuje se za donucovací prostředek. Toto označení se nepoužívá ani v případech, kdy je zbraň manipulována pro účely bezpečného zacházení s ní.⁴⁷

4.1.15 Varovný výstřel

Varovný výstřel tzv. „*krajní donucovací prostředek*“ využívá se těsně před použitím zbraně podle § 56 „*zákona o Policii ČR*“ proti taktickému užití např. při aktivním odporu. Podobně jako hrozba směřující střelnou zbraní, má primárně za cíl ovlivnit psychiku pachatele. Může být použit opakovaně, avšak pokud nedosáhne zamýšleného účelu, policista přistoupí k použití střelné zbraně.⁴⁸

Varovné výstřely jsou z povahy věci nebezpečné. Proto musí být varovný výstřel směřován na určený cíl a nesmí být vypálen, pokud:

(1) není oprávněné použití smrtící síly,

(2) varovný výstřel nebude představovat významné riziko zranění nebo smrti policisty nebo ostatních zúčastněných osob.⁴⁹

4.1.16 Pouta

Pouta se používají především v situacích, kdy je policista nucen spoutat pachatele, který představuje významné ohrožení své vlastní bezpečnosti, bezpečnosti policisty, jiných osob, nebo když poškozují cizí nebo veřejný majetek. Způsob použití pout závisí také na chování zadržované osoby. V souladu s chováním pachatele a posouzením policisty mohou být ruce spoutány buď za zády nebo před tělem. Spoutání pout před

⁴⁶ CANDIGLIOTA, Z., MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, K. a KOPAL, Jiří. Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem. Brno, 2010, s. 196.

⁴⁷ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha, 2018, s. 218.

⁴⁸ HRINKO, Martin a kol. Pořádková činnost policie. Plzeň, 2020, s. 43.

⁴⁹ STOUGHTON, S., W., Noble, J. J., A., G. P. Evaluating Police Uses of Force. United States, 2021, s. 217.

tělem umožňuje pachateli relativní pohyblivost, což mu umožňuje provádět různé činnosti a udržovat stabilitu, což zároveň zvyšuje riziko možného útoku na policistu nebo další osoby. Naopak spoutání pout za zády omezuje pachatele a může způsobit, že při narušené stabilitě upadne. Pachatel může být spoután v různých polohách, v závislosti na jeho chování například: když klečí, sedí nebo leží. Pro policistu je nasazování nebo sundávání pout vždy velmi rizikové, protože dochází k fyzickému kontaktu s pachatelem a existuje riziko fyzického napadení. Každý policista by měl proto dbát zvýšené opatrnosti a měl by pachatele informovat, že jakýkoli útok bude brán jako napadení.⁵⁰

„*Donucovací prostředek*“ pouta existuje v různých provedeních. Klasická a nejvíce používaná policisty jsou ocelová pouta značky RALK, která se otevírají pomocí klíčku a obvykle se ukládají do koženého nebo textilního pouzdra, které má policista na opasku. Pro zamezení nepříjemných zranění zad při pádu se pouzdro s pouty často zavěšuje na přední část opasku. Další možným provedením jsou plastická pouta, která tvoří plastová smyčka a připevňují se na ruce podobně jako klasická pouta, ale s tím rozdílem, že ruce jsou u sebe a dotýkají se zápěstími; tyto plastická pouta jsou obvykle jednorázové a policisté je v praxi používají méně často. Další variantou jsou silonová pouta, která jsou vybavena jednostranně zatahujícím systémem, jsou velmi skladná a policista může nosit i několik kusů při sobě; stejně jako plastická pouta jsou určena na jedno použití. Existují také palečnicová pouta, která jsou podobná klasickým poutům značky RALK, ale připevňují se pouze na palce obou rukou. Při eskortách agresivních osob používá policie speciální typy pout, jako jsou odváděcí pouta, předváděcí řetízky a pouta s poutacím opaskem (tzv. "medvěd").⁵¹

⁵⁰ ŠEBESTA, P. Zákon o obecní policii. Praha, 2018, s. 217 - 218.

⁵¹ MATES, P., ŠKODA, J., VAVERA, F. Veřejné sbory. Praha, 2010, s. 192.

Obrázek 6: Řetízková pouta RALK⁵²

4.1.17 Prostředek k zamezení prostorové orientace

Tento prostředek se často využívá při přepravě pachatelů a není zaměřen na poškození žádných orgánů. Jeho hlavním účelem je zamezení zraku a v některých případech i sluchu. Zakrytí obličeje vede k omezení prostorové orientace, což se obecně nepovažuje za nelidské. K tomuto účelu se často používají speciální černé brýle, které zakrývají oči pachatele a brání mu ve vnímání okolí. Díky nim není pachatel schopen vidět, kam je přepravován, jakou trasou cestuje nebo kde se nachází. Dalším prostředkem k omezení vidění je černá kápeň, která se nasadí přes hlavu pachatele. Je důležité, aby pachatel skrz tento prostředek mohl volně dýchat. Tyto prostředky se převážně využívají při přepravě nebezpečných pachatelů, kde je důležité minimalizovat jejich možnosti útěku nebo agresivního chování.⁵³

⁵² ALFA RALKEM POUTA & NOŽNÍ POUTA: MODEL 9921 [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z <https://www.alfaproj.cz/pouta/>

⁵³ ČERMÁK, M. Bezpečnostní příprava. Praha, 2012, s. 112.

5 Komparace legitimacy použití donucovacích prostředků (zbraně) Policií ČR a obecní (městskou) policií

Legitimita použití „*donucovacích prostředků*“, včetně zbraní, obecní (městskou) policií a Policií ČR, je pevně zakotvena v právních rámci, které tyto složky dodržují při výkonu v rámci zákonodárcem svěřeného „operačního prostoru.“ Každý zásah do práv a svobod občanů je legitimně vyžadován z pohledu hierarchie právního řádu již nejen ratifikovanými mezinárodními smlouvami, ústavními zákony ČR, zákonnými a podzákonným předpisy. Obecní (městská) policie se řídí „*zákonem o obecní (městské) policii*“, který stanovuje taxativní výčet povinností a oprávnění zakročujícím příslušníkům obecní (městské) policie v souvislosti s plněním úkolů obecní (městské) policii. Tento zákon poskytuje obecní (městské) policii právní základ pro použití „*donucovacích prostředků*“ zejména v rámci zabezpečení tzv. „*místních záležitostí veřejného pořádku*“. Operační prostor Policie ČR je „*lex specialis*“ upraven „*zákonem o Policii ČR*“, který legitimně vymezuje základní povinnosti a oprávnění zakročujících příslušníků Policie ČR v souvislosti se zabezpečením vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku apod. Taxativně vymezuje důvody a legitimní možnosti použití „*donucovacích prostředků*“ a „zbraně.“

Kromě toho, organizační struktura obou složek je také odlišná. V rámci organizační subordinace je Policie ČR je centralizovaná a disponuje jednotlivými službami, zabezpečovanými v rámci daného operačního prostoru při plnění jednotlivých úkolů v rámci celorepublikové či teritoriální působnosti viz např. „služba kriminální policie a vyšetřování“, „služba dopravní policie“, „služba pořádkové policie“, „služba cizinecké“, „letecké“, „pyrotechnické“ a další specializovaných služeb dle jednotlivých ustanovení „*zákona o Policii ČR*.“ Tato centralizace umožňuje efektivnější koordinaci a reakci na různé bezpečnostní hrozby. Naopak, obecní policie může být zřizována výlučně v intencích zabezpečované „samostatné působnosti“ formou podzákonného právního předpisu, tj. obecně závaznými vyhláškami jednotlivými obcemi. Pouze tzv. „vrcholné orgány“, tj. zastupitelstva zřizují a ruší obecní (městskou) policii podle shora uvedeného podzákonného právního předpisu, tj. obecně závazné vyhlášky. Následně za činnost odpovídá starosta či pověřený jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce. Orgány obecní (městské) policie zejména reflektují

komunální potřeby v oblasti bezpečnosti v rámci faktického zabezpečení „ochrany místních záležitostí veřejného pořádku“. Komunální sbory, tj. orgány obecní (městské) policie jsou primárně určeny zejména k zabezpečení ochrany tzv. „*místních záležitostí veřejného pořádku*“ dle aplikace ustanovení § 2 „*zákona o obecní (městské) policii*“, kde v komparaci s operačním prostorem bezpečnostního sboru, tj. Policie ČR je tento „*ex lege*“ šířeji svěřen Policii ČR v rámci zabezpečování vybraného segmentu tzv. „*vnitřní bezpečnosti*“ dle aplikace ustanovení § 2 „*zákona o Policii ČR*“, kde jejím úkolem je zejména chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti apod.

Naopak, obecní (městská) policie zajišťuje tzv. „*místní záležitosti veřejného pořádku*“, bezpečnost a ochranu majetku v obcích (městech). Taxativně stanovený výčet zahrnuje kriminalitu, dopravní dohled, ochranu veřejného pořádku, spolupráci s místními komunitami a ochranu majetku občanů a firem v daném regionu. Takto obecní policie přispívá k udržení bezpečného, klidného prostředí pro obyvatele a podniky v místní komunitě podle ustanovení § 2 „*zákona o obecní (městské) policii*“.

Příslušníci Policie ČR s ohledem k plnění jejich základních úkolů logicky disponuje „*ex lege*“ rozšířenými pravomocemi, legitimně uvozujících možnosti technického využití moderních technologií apod. Navíc Policie ČR využívá moderní technologie, jako jsou kamerové systémy s rozpoznáváním obličeje nebo automatické sledování vozidel, což napomáhá lepšímu dohledu a identifikaci podezřelých osob či vozidel apod. Obecní (městská) policie využívá městské kamerové dohlížecí systémy („MKDS“) zejména v rámci tzv. „*situační prevence*“ k charakteru plnění jejich úkolů v oblasti faktického zabezpečení tzv. „*místních záležitostí veřejného pořádku*“ apod.

Použití „*donucovacích prostředků*“ musí podléhat stejným legitimním požadavkům, rozdílný je zákonem stanovený rozsah mezi Policií České republiky (PČR) a obecní (městskou) policií. „*Zákon o Policii ČR*“ stanovuje specifické typy „*donucovacích prostředků*“, které mohou být použity příslušníky Policie ČR v souladu s právními předpisy a ve vhodných situacích pro zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. Mezi tyto prostředky patří:

- 1) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- 2) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- 3) obušek a jiný úderný prostředek,
- 4) vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- 5) vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně,
- 6) zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- 7) vytlačování vozidlem,
- 8) vytlačování štítem,
- 9) vytlačování koněm,
- 10) služební pes,
- 11) vodní dělo,
- 12) zásahová výbuška,
- 13) úder střelnou zbraní,
- 14) hrozba namířenou střelnou zbraní,
- 15) varovný výstřel,
- 16) pouta,
- 17) prostředek k zamezení prostorové orientace.⁵⁴

V rámci komparativní reflexe obecní (městská) policie „*ex lege*“ úžeji disponuje možnostmi využití taxativního výčtu zákonodárcem svěřených prostředků:

- 1) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- 2) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- 3) obušek a jiný úderný prostředek,
- 4) pouta,
- 5) úder služební zbraní,

⁵⁴ ČESKO § 52 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR.

- 6) hrozba namířenou služební zbraní,
- 7) varovný výstřel ze služební zbraně,
- 8) technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla.

Rozdíl v „*ex lege*“ stanoveném rozsahu „*donucovacích prostředků*“ mezi „*zákonem o obecní policii*“ a „*zákonem o Policii ČR*“ je poměrně výrazný, přičemž „*zákon o Policii ČR*“ poskytuje širší (extenzivní) formát použití „*donucovacích prostředků*“ než „*zákon o obecní (městské) policii*“. Zatímco „*zákon o obecní policii*“ uznává logicky zákonodárcem užší vymezení taxativního výčtu „*donucovacích prostředků*“, „*zákon o Policii ČR*“ uznává zákonodárcem širšího vymezení taxativního výčtu. Příslušníci Policie ČR mají širší rozsah pravomocí ve srovnání se strážníky obecní (městské) policie. Jsou zodpovědní za větší spektrum činností včetně vyšetřování trestných činů, zajišťování veřejného pořádku, dopravního dohledu a ochrany veřejnosti podle ustanovení § 2 „*zákonu o Policii ČR*“⁵⁵. V takových situacích je nezbytné mít k dispozici širokou škálu „*donucovacích prostředků*“ pro zajištění bezpečnosti.

⁵⁵ ČESKO § 2 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR.

6 Komparace legitimacy použití služebního psa zakročujícími příslušníky Policie ČR a strážníky obecní (městské) policie

Komparace legitimních důvodů použití služebního psa Policií ČR a obecní (městskou) policií je důležitá pro porozumění rozdílům v jejich specializacích. V rámci této komparace je nutné provést teoreticko-praxeologický komparativní postih, který nám umožní lépe pochopit, jak jednotlivé složky využívají služební psy v plnění úkolů dle zákonodárcem svěřeného zákonného rámce.

6.1.1 Použití služebního psa Policií ČR

Zakročující příslušník Policie ČR má právo použít služebního psa k ochraně své osoby, jiných osob nebo majetku, stejně jako k udržení veřejného pořádku podle ustanovení § 53 „*zákona o Policii ČR*“. Před použitím služebního psa je povinen vyzvat osobu, proti které zasahuje, aby upustila od protiprávního jednání, s jednoznačnou a konkretizovanou výzvou, že budou použity „*domucovací prostředky*“.⁵⁶

V současné době služební kynologie PČR spadá pod obor služební kynologie a hipologie (dále jen „**OKSH**“), který je součástí Policejního prezidia pořádkové policie ČR. Služební psi mohou být využíváni především pro vyhledávání osob, drog, výbušnin nebo předmětů spojených s trestnou činností. Jejich přirozené schopnosti pachových stop a vycvičení je činí cenným nástrojem pro policejní složky. Služební psi jsou specializovaní psi, kteří jsou vycvičení k ochraně majetku, domů nebo osob. Tito psi mají vynikající smysly a jsou schopni detekovat hrozbu. Jejich hlavními úkoly jsou ochrana prostoru, včasná detekce nebezpečí a reakce na potenciální hrozby. Služební psi jsou často využíváni ve zabezpečovacích službách, policejních patrolách a také jako osobní ochránci.

Například v případě podezření na zařízení skryté výbušniny může být služební pes kategorie „**S**“ specialista, nasazen k prohledání prostoru a identifikaci potenciálních nebezpečných předmětů. Pes může reagovat na určité signály či pachy, které mu byly naučeny, a tím pomáhat policistům identifikovat možné rizika nebo nalezené důkazy.⁵⁷

⁵⁶ ČESKO § 53 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR

⁵⁷ ŠTEINBACH, M., Zákon o Policii České republiky: komentář. Praha, 2019, s. 112.

Tato opatření mají zajistit bezpečnost osob a minimalizovat riziko nežádoucích incidentů. V České republice je použití služebních psů a dalších „*donucovacích prostředků*” vymezeno konkrétně „*zákonem o Policii ČR*” včetně podzákoných a interních právních předpisů, aby bylo zajištěno jejich odpovědné a adekvátní používání v rámci zásahů do práv a svobod občanů.

Pro názornost teoretické „práce“ lze taktéž tematicky obohacujícím způsobem demonstrovat níže uvedený situační příklad, který vymezuje možnosti použití služebního psa jako „*donucovacího prostředku*“, kdy podezřelí nereagovali na výzvy a kladli pasivní odpor.

Situační příklad č. 1

„Policejní hlídka psovodů zasahovala se psem Agim na jedné ze staveb v Libni. Důvodem byli dva muži, kteří se tam nedlouho před půlnocí pohybovali a podle oznamovatele tam měli krást. Ačkoli se před policejní hlídkou dokázali v rozlehlé stavbě pod rouškou tmy skrýt, pro služebního psa, o kterém nevěděli, byla maličkost je najít. Během několika minut je vyštěkal ukryté v jedné z místností. Následně byli oba předvedeni na policejní služebnu k dalším úkonům. Tam také vyšlo najevo, že jeden ze zajištěných figuruje v policejních evidencích jako celostátně hledaná osoba”⁵⁸

6.1.2 Použití služebního psa obecní policií

Služebního psa je strážník obecní (městské) policie oprávněn použít namísto nebo vedle „*donucovacích prostředků*” podle ustanovení § 19 „*zákona o obecní (městské) policii*”. Způsobilost psa k použití u obecní (městské) policie musí být osvědčena Policií ČR.⁵⁹

Obecní (městská) policie nemá stejné pravomoci jako Policie ČR, avšak to neznamená, že se její strážníci neustále nesetkávají s problémy týkajícími se kriminality a problematických jedinců. Jejich hlavním cílem jsou možnosti použití služebního psa zakročujícími příslušníky v rámci zabezpečení ochrany tzv. „místních záležitostí veřejného pořádku“. Existence obecní (městské) policie je klíčová pro udržení klidného

⁵⁸ Služební psi našli podezřelé. Policie ČR [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/sluzebni-psi-nasli-podezrele.aspx>

⁵⁹ ČESKO § 19 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii

a bezpečného života v městě, kde působí. Psovodi a jejich psi jsou využíváni obecní (městskou) policií především k hlídkové a strážní službě. Psovodi se psy slouží ve dne i v noci při zajištění veřejného pořádku, při potlačování výtržností, při kontrolách objektů, při zabezpečení sportovních událostí a podobně. Při použití psa musí užit slova „*Jménem zákona, Vás vyzývám, aby jste zanechal svého protiprávního jednání nebo bude použito donucovacího prostředku.*“ Psovodi u obecní (městské) policie musí pravidelně absolvovat výcvik se svými psy, zaměřený na poslušnost, zadržení a obranu. Psi musí být plně ovladatelní a odvážní, nesmějí se zastrašit ani výstřelem ze služební pistole nebo agresivním odporem útočníka.

Strážník obecní (městské) policie je povinen poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření, pokud při použití „*donucovacích prostředků*“ došlo ke zranění. Tuto povinnost má splnit jakmile to okolnosti dovolí. Dále je strážník obecní (městské) policie povinen bez zbytečného odkladu oznámit každé použití „*donucovacích prostředků*“ nebo služební zbraně osobě, která řídí obecní (městskou) policii, a sestavit úřední záznam.⁶⁰

Služebního psa nesmí strážník obecní (městské) policie použít při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let. Vyjma případů, kdy útok těchto osob bezprostředně ohrožuje život a zdraví strážníka obecní (městské) policie nebo jiných osob nebo hrozí větší škoda na majetku a nelze-li nebezpečí odvrátit jinak.⁶¹

Pro názornost a obohacení teoretické části „práce“ lze demonstrovat níže uvedený situační příklad, který vymezuje možnosti použití služebního psa jako „*donucovacího prostředku*“. V tomto případě se jednalo o situaci, kdy podnapilý muž kladl pasivní odpor, tj. neútočil na fyzickou integritu strážníků apod.

⁶⁰ ČESKO § 21 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii

⁶¹ ČESKO § 22 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii

Situační příklad č. 2

“Krátko po jedné hodině ráno ukončil v Táboře svou jízdu vlak z Prahy. V něm se nacházel podnapilý muž, který tuto skutečnost nehodlal respektovat a navzdory výzvěm vlakvedoucí odmítal dopravní prostředek opustit. Ostraha vlakového nádraží proto požádala o zákrok hlídku strážníků, která v tu dobu prováděla kontrolu Husova náměstí se služebním psem. Opilec byl ve stavu, kdy se svého kupé rozhodně nechtěl vzdát, a tak veškeré výzvy strážníků byly marné. Nakonec musel zasáhnout služební pes, který třiadvacetiletého muže z Českobudějovicka donutil vlak opustit. Dotyčný se nyní bude zpovídat u správního orgánu hned z několika přestupků.”⁶²

6.1.3 Komparace použití služebního psa Policií ČR a obecní policíí

Použití služebního psa u Policie ČR je upraveno "zákonem o Policii ČR". U obecní (městské) policie podle ustanovení "zákonu o obecní (městské) policii". Policie ČR využívá k detekci pátrací psi klasifikovaných jako "P" a to jak při sledování pachatelů, tak při hledání pohřešovaných osob. Služební psi jsou rovněž nasazováni k ochraně osob a majetku, vyhledávání drog či výbušnin a mají schopnost pracovat i v náročných situacích, jako je zajišťování veřejného pořádku či záchranné operace. Jejich výcvik a specializace je důkladná, aby byli schopni efektivně reagovat na různé bezpečnostní výzvy.

Na druhé straně obecní (městská) policie se zaměřuje na specifické potřeby místních komunit a městských oblastí. Služební psi obecní (městské) policie jsou především nasazováni v rámci hlídkové a strážní služby, kde pomáhají při ochraně místních záležitostí veřejného pořádku + možnosti využití v rámci „*donucovacích prostředků*“.

Jedním z hlavních důvodů je skutečnost, že Policie ČR je řízena státem a má tak k dispozici rozsáhlejší rozpočet a zdroje. Rozpočet umožňuje Policii ČR investovat

⁶² Opilý muž odmítal opustit vlak [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.taborcz.eu/20-02-2021-opily-muz-odmital-opustit-vlak/d-76062/p1=65632>

do specializovaných oddělení, včetně služební kynologie, které mají sofistikované vybavení a odborné vyškolení. Díky tomu může Policie ČR efektivněji zvládat širokou škálu situací a úkolů, včetně nasazení služebních psů jako *“donucovacích prostředků”*.

Obecní (městská) policie často omezena výše zmíněnými faktory. Z rozpočtu obcí jsou poskytovány významné částky k provozu. Faktem je, že z tohoto důvodu se přehodnocuje využití služební kynologie u jednotlivých obcí z důvodů nákladovosti apod. I když obecní (městská) policie může mít své služební psy a psovody, rozsah jejich činnosti a nasazení může být omezenější ve srovnání s Policií ČR. Tento rozdíl ve finančních možnostech a systémových zdrojích ovlivňuje schopnost obou policejních složek efektivně reagovat na různé situace a zajišťovat bezpečnost veřejnosti. Policie ČR má kvůli svému státnímu vedení širší působnost a zodpovědnost, ale také disponuje většími finančními prostředky, které umožňují výraznější investice do vybavení, výcviku a technologií.

Je důležité zdůraznit, že ne každé město či obec disponuje služební kynologií. Služební kynologie, která zahrnuje vyškolené psovody a jejich služební psy. Proto je možné, že menší nebo ekonomicky omezené města a obce nemají prostředky na zřízení a provoz služební kynologie u své obecní (městské) policie. Toto omezení může mít dopad na schopnost dané obecní policie reagovat na určité situace, které by vyžadovaly nasazení služebního psa. Města a obce bez služební kynologie podle ustanovení § 16 *„zákona o Policii ČR“* viz možnosti uzavření koordinačních dohod v rámci zabezpečení ochrany *„místních záležitostí veřejného pořádku“* apod.

7 Komparace použití zbraně zakročujícím příslušníky Policie ČR a obecní (městské) policie

7.1.1 Použití služební zbraně Policií ČR

Příslušník Policie ČR je oprávněn použít zbraň podle „*zákona o Policii ČR*“ v různých situacích:

- a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi,
- b) pokud se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, nevzdá na jeho výzvu nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
- c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, kterého nemůže jiným způsobem zadržet,
- d) jestliže není jiná možnost překonat aktivní odpor směřující k narušení jeho zásahu,
- e) pokud má za úkol odvrátit násilný útok ohrožující střežený nebo chráněný objekt nebo prostor,
- f) pokud není jiná možnost zastavit dopravní prostředek, jehož řidič vážně ohrožuje životy nebo zdraví osob a neuposlechne výzvu či znamení dané podle jiného právního předpisu,
- g) pokud osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho nebo jiné osoby, a hrozí hrozba ze strany této osoby směřující střelnou zbraní nebo varovným výstřelem,
- h) k zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.

Použití zbraně v těchto situacích je povoleno pouze za podmínky, že užití „*donucovacího prostředku*“ by bylo zřejmě neúčinné. Před použitím zbraně v uvedených situacích je příslušník Policie ČR povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použita zbraň. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví příslušníka Policie ČR nebo jiné osoby a zákrok nesnese odkladu. Při použití zbraně je příslušník Policie

ČR povinen dbát nutné opatrnosti, zejména neohrozit životy jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.

Zbraní se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.⁶³

Po použití „*donucovacího prostředku*” nebo zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, je příslušník Policie ČR povinen ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit neodkladné úkony nebo jiná opatření, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně. Zákrok, při kterém bylo použito „*donucovacího prostředku*” nebo zbraně, je příslušník Policie ČR povinen bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití.⁶⁴

Zvláštní omezení podle ustanovení § 58 „*zákona o Policii ČR*” a to při zákroku proti osobě, která je zjevně těhotná, osobě zjevně vysokého věku, osobě s zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let, nesmí příslušník Policie ČR použít vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícím účinkem, vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně, zásahovou výbušku, úder střelnou zbraní, hrozbu namířenou střelnou zbraní, varovný výstřel a zbraň, vyjma případů, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví příslušníka Policie ČR nebo jiné osoby, nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.⁶⁵

7.1.2 Použití služební zbraně strážníka obecní (městské) policie

Z ustanovení § 20 „*zákona o obecní (městské) policie*” je strážník obecní (městské) policie oprávněn použít služební zbraň za podmínek nutné obrany, krajní nouze nebo může služební zbraň použít k zamezení útěku nebezpečného pachatele, pokud není jiný účinný způsob jeho zadržení. Použití služební zbraně k zamezení útěku je povoleno

⁶³ ČESKO § 56 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR

⁶⁴ ČESKO § 57 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR

⁶⁵ ČESKO § 58 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR

pouze v případě, že jiné *“donucovací prostředky”* by byly neúčinné. Služební zbraň se rozumí krátká střelná zbraň, kterou vlastní obec podle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. Strážník obecní (městské) má právo nosit tuto zbraň pouze v pracovní době, s výjimkou situací, kdy vykonává určité činnosti podle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a nese plynovou nebo mechanickou zbraň kategorie D.

Strážník obecní (městské) policie je povinen podle ustanovení § 20 *„zákonu o obecní (městské) policii“* před použitím služební zbraně osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito služební zbraně. Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu. Při použití služební zbraně je strážník obecní (městské) povinen chránit životy ostatních osob a co nejvíce minimalizovat riziko zranění.⁶⁶

Po každém použití služební zbraně, které způsobí zranění, musí strážník poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit veškeré nezbytné kroky k objasnění důvodu a oprávněnosti použití služební zbraně. Po každém zásahu *“donucovacími prostředky”* či použití služební zbraně je strážník, bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití.⁶⁷

Pro názornost obohacení teoreticky orientované subkapitoly je vhodné rozšiřujícím způsobem zájmově demonstrovat níže uvedený rozsudek, který reflektuje důvodnost použití služební zbraně zakročujícím strážníkem obecní (městské) policie Jindřichův Hradec:

Situační příklad č. 3

„Dne 22. října 2004 kolem 20:20 hodin jako strážník Městské policie Jindřichův Hradec pronásledoval spolu se svým kolegou ulicemi města Jindřichův Hradec vozidlo značky Citroen Xantia s registrační značkou [REDAKCE], které bylo podle hlášení jiné hlídky městské policie řízeno podnapilým řidičem nepřiměřenou rychlostí. Na křižovatce ulic Rezkova a 9. května v městské části Zbuzany pronásledovatelé dostihli podezřelé

⁶⁶ ČESKO § 20 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii

⁶⁷ ČESKO § 21 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii

vozidlo. Ve snaze znemožnit řidiči další jízdu použil strážník služební zbraň značky CZ 75 a několikrát vystřelil na odjíždějící vozidlo, zasáhl ho několika střelami do zadního čela a skla. Tři střely zasáhly řidiče [REDACTED], čímž mu způsobil průstřel levé poloviny hrudi, střelné poranění levé hýžd'ové krajiny a oděrku na pravém rameni. Tím jinému z nedbalosti způsobil těžkou újmu na zdraví, čímž spáchal přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.”⁶⁸

7.1.3 Komparace použití zbraně Policií ČR a obecní policií

Příslušníci Policie ČR mají širší spektrum oprávnění a mohou použít zbraň podle ustanovení § 56 “*zákonu o Policii ČR*” v různých situacích, jako je nutná obrana, krajní nouze, zadržení nebezpečného pachatele, odvrácení násilného útoku, zamezení útěku nebezpečného pachatele a další podle kapitoly použití služební zbraně Policií ČR.⁶⁹ Varovný výstřel, hrozba namířenou střelnou zbraní jsou výlučně „*donucovací prostředky*” a jsou užity těsně před použitím služební zbraně podle ustanovení § 52 „*zákonu o Policii ČR*.” Na druhou stranu strážníci obecní (městské) policie mají omezenější „*ex lege*“ zákonodárcem omezenější rozsah svěřených oprávnění k použití zbraně. Mohou ji použít pouze v případě nutné obrany, krajní nouzi nebo k zamezení útěku nebezpečného pachatele podle ustanovení § 20 „*zákonu o obecní (městské) policii*”. Používání střelných zbraní je pro ně výjimečné a podléhá přísným podmínkám a postupům.

Pokud jde o zákonné předpisy a postupy při použití zbraně, jak příslušníci Policie ČR tak obecní (městská) policie komparativně disponují obdobnými povinnostmi ohledně vystavení výzvy a poskytnutí první pomoci zraněné osobě. Po použití zbraně je nutné ohlásit zákrok svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití.

⁶⁸ Justice. ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY [online]. [cit. 25. 02. 2024]. Dostupné z WWW: https://justice.cz/documents/15689/2538253/Si106_2021_pr_3To_347_2010_561.pdf/b9ff3ede-2dbf-4152-af8d-9a4d242e0936

⁶⁹ ČESKO § 56 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

Výbava zbraní a výstroje je také rozdílná mezi příslušníky Policie ČR a strážníky obecní (městské) policie. Příslušníci Policie ČR má taxativně širší okruh k použití zbraně. Viz plnění širšího operačního prostoru dle zákona o PČR. Zatímco strážníci obecní (městské) policie má logicky užší rozsah viz zejména zabezpečování tzv. „místních záležitostí veřejného pořádku“ apod. Obě složky policie mají omezení ohledně použití zbraně jako „*donucovacího prostředku*“. U tzv. „zvláštního omezení“ podle ustanovení § 58 „*zákona o Policii ČR*,“ není dovoleno použití psa proti zjevně těhotné ženě, osobě vysokého věku, nebo osobě s tělesnou vadou nebo chorobou, pokud není ohroženo bezprostředně život nebo zdraví strážníka nebo jiných osob.⁷⁰ Lze tedy říci, že příslušníci Policie ČR disponují širším extenzivním formátem rozsahu zákonodárcem svěřených oprávnění k použití zbraně a jsou vybaveni širším sortimentem zbraní ve srovnání se strážníky obecní (městské) policie, kteří mají omezenější pravomoci.

⁷⁰ ČESKO § 58 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

8 Empirická část – řízené rozhovory s příslušníky Policie ČR a obecní (městské) policie

Řízené rozhovory, které byly směřovány k místě a věcně příslušnému základnímu útvaru služby pořádkové policie, Krajského ředitelství Policie ČR Jihočeského kraje, Územního odboru Jindřichův Hradec, „*Obvodního oddělení Třeboň*“ a místně a věcně příslušného orgánu obecní (městské) policie, tj. „*Městské policii Třeboň*“. Rozhovory byly uskutečněny za jejich výslovného souhlasu a budou zveřejněny v anonymitě. Tímto způsobem je zajištěno, že obsah rozhovorů zůstane zachován v souladu s principy ochrany osobních údajů a respektu k soukromí jednotlivců.

Jaká je četnost použití „donucovacích prostředků“ a jakých?

Příslušníci Policie ČR:

V našem obvodu používáme koncept nazývaný "trojlístek" pro hierarchii „*donucovacích prostředků*“. V první řadě uplatňujeme nejvíce hmaty a chvaty jako primární prostředek k zajištění a omezení pohybu podezřelých osob. Následně používáme pouta, která umožňují bezpečné a spolehlivé zadržení jednotlivce při zatčení či přepravě. Na třetím místě je umístěn slzotvorný prostředek Kaser, který využíváme v situacích jako jsou fotbalové zápasy, kdy je nezbytné potlačit nepokoje, řešit davové situace nebo zmírnit agresivní chování osob. Za zmínku rozhodně stojí zmínit i LRAD (Long Range Acoustic Device), což je směrový reproduktor používaný proti davu nebo k přenášení hlasových zpráv na velké vzdálenosti. Toto zařízení generuje extrémně hlasitý zvuk, který je směřován na určitý cíl. Kromě základní funkce rozhánění davů může LRAD sloužit k vysílání varovných zpráv, instrukcí nebo upozornění v nouzových situacích.

Strážníci obecní (městské) policie:

Obvykle používáme „*donucovací prostředky*“ jako poslední možnost a snažíme se nejprve využít verbálního jednání a deeskalace situace. Chceme co nejlépe zachovat veřejný pořádek a bezpečnost občanů, a proto se snažíme vyřešit situace mírovou cestou. Nicméně v některých případech se může stát, že použití „*donucovacích prostředků*“ je nezbytné k zajištění bezpečnosti a řádného vykonání naší práce jako policistů. Snažíme

se jednat zodpovědně a profesionálně, a vždy dbáme na to, abychom minimalizovali riziko zranění pro všechny zúčastněné strany. Když situace vyžaduje použití „*donucovacích prostředků*“, prioritně se uchylujeme k hmatům a chvatům jako prvnímu kroku. Tyto techniky umožňují získat kontrolu nad agresorem. Pokud situace neumožňuje úspěšné použití hmatů a chvatů nebo vyžaduje další opatření, můžeme se uchýlit k použití obušku. Obušek umožňuje efektivní zadržení agresora a minimalizuje riziko pro policejního důstojníka a útočníka. Pokud ani hmaty, chvaty nebo obušek nejsou účinné nebo vhodné, můžeme přistoupit k použití paralyzéro. Tento prostředek může být použit k dočasnému oslabení agresora a umožní nám získat kontrolu nad situací.

Jaké jsou důvody k použití „*donucovacích prostředků*“?

Příslušníci Policie ČR:

Důvody použití „*donucovacích prostředků*“ podle ustanovení „*zákona Policii ČR*“ zahrnují situace, kdy se jedinec dopouští aktivního odporu. Aktivní odpor je situace, kdy jedinec předvádí fyzickou agresi nebo násilí vůči jiným osobám a příslušníkům Policie ČR. Použití „*donucovacích prostředků*“, jako jsou hmaty, chvaty, obušek nebo pepřový sprej, může být v takových situacích nezbytné k zajištění bezpečnosti a ochrany. Když se jedinec aktivně brání zatčení nebo jiným pokynům Policie ČR, může být nutné použít „*donucovací prostředky*“ k obnovení veřejného pořádku. Pasivní odpor může být problematický v případech, kdy je nutné rychle a efektivně jednat, například při zadržení podezřelého, který odmítá spolupracovat se příslušníky Policie ČR. I přesto, že nedochází k fyzickému napadení, může pasivní odpor zpomalit nebo ztížit provedení zákonných opatření.

Strážníci obecní (městské) policie:

Všechny opatření musí být proporcionální vzhledem k tomu, co útočník dělá. Aktivní odpor vůči strážníkům obecní (městské) policie zahrnuje fyzické či verbální jednání, které představuje agresivní nebo násilnou reakci na jejich pokyny nebo autoritu. To může zahrnovat fyzický útok, verbální hrozby, odpor nebo útěk při pokusech o zadržení, nebo jiné formy agresivity namířené proti strážníkům. Strážníci obecní

(městské) policie mohou čelit aktivnímu odporu například při pokusu o zajištění osoby nebo při řešení konfliktních situací ve veřejném prostoru jako jsou mj. společensko-kulturní akce. Jejich povinností je zachovat veřejný pořádek a ochranu občanů, a proto musí být schopni efektivně reagovat na takové situace. Pasivní odpor se u nás projevuje jako neochota nebo odpor k poslušnosti, ale bez fyzického napadání nebo agresivity. To může zahrnovat odmítání spolupracovat, ignorování pokynů, neposlušnost nebo jiné formy pasivity. Tento druh odporu je často předmětem zájmu při výkonu policejních povinností, zejména při provádění pokut nebo při vyžadování prokázání totožnosti. I když není provázen fyzickou agresivitou, může pasivní odpor stále představovat výzvu pro strážníky obecní (městské) policie při zajišťování bezpečnosti.

Jaké jsou výhody a nevýhody konkrétních „donucovacích prostředků“?

Příslušníci Policie ČR:

Hmaty a chvaty mohou poskytnout okamžitou reakci, což může být užitečné v naléhavých situacích, jako je zadržení agresivního jedince zejména z důvodu pasivního odporu. Nicméně před veřejností mohou tyto akce vypadat jako agresivní jednání. Avšak je třeba si uvědomit, že příslušník Policie ČR musí překonat odpor osoby, proti které zakročuje s ohledem charakteru jejího jednání okolnostem a stavu aktivního či pasivního odporu apod. Je důležité, aby tyto prostředky byly použity jen v zásadách subsidiarity, proporcionality a ostražitosti v souladu s právními předpisy a s respektem k lidské důstojnosti.

Teleskopický obušek má několik nesporných výhod. Jedná se o velmi skladný obranný prostředek, který na opasku policisty zabere velmi málo místa. Díky své kompaktnosti a snadnému skrytí může být použit tam, kde by plastová tonfa, gumový obušek nebo obušek s příčnou rukojetí působily neohrabaně a provokativně. Narozdíl od tonfy není problém sedět ve vozidle nebo řídit s teleskopickým obuškem na opasku. Další výhodou je, že teleskopický obušek je efektivní při obraně proti chladným zbraním, jako jsou nože nebo bodáky. Důraz by měl být kladen na adekvátní výcvik Policie ČR v používání tohoto prostředku a na jeho transparentní použití, aby se minimalizovalo riziko zneužití a nespravedlivého zacházení. Obušek může mít i pár nevýhod. Použití

obušku proti útočníkovi může vypadat provokativně, což může vyprovokovat útočníka k použití železné tyče nebo jiného tupého předmětu jako obranného nástroje. Kromě toho, když příslušník Policie ČR použije obušek, úder zaměřuje na osvalené části těla a musí šetřit život či zdraví osoby proti které zakročuje. Některých situacích se však může stát, že policista netrefí zamýšlenou oblast a namísto toho zasáhne loketní či vřetenní kost, což může vést ke zlomenině nebo jinému zranění útočníka. Tyto nevýhody zdůrazňují důležitost výcviku policie v používání obušku a zdůrazňují potřebu obezřetnosti a uvážlivosti při jeho použití, aby se minimalizovalo riziko zranění jak pro policistu, tak i pro útočníka.

Taser můžeme použít na osoby, které jsou drogově závislé, pozor však na komplikace. Vzhledem k jejich stavu a drogovému ovlivnění často nebylo použití „*donucovacích prostředků*“, jako jsou hmaty nebo obušek, účinné. Osoby drogově závislé často nebyly citlivé na bolest a mohly mít zkreslené vnímání reality, což mohlo znesnadňovat použití tradičních metod donucení. Taser se v těchto situacích ukázal jako užitečný nástroj, protože účinky elektrického šoku mohou překonat vliv drog a způsobit dočasnou paralýzu, což umožňuje zajištění osoby bez zbytečného rizika pro ni i pro Policii ČR. Důležitým aspektem při použití Taseru je, že se nejedná o smrtící prostředek. Účinky Taseru jsou obvykle omezeny na slabé popáleniny. Navíc před samotným použitím se mnoho agresivních útočníků začne obávat, což může vést k jejich dobrovolnému vzdání se. Mezi nevýhody Taseru patří, že má pouze jednu hlavici, což znamená, když se na poprvé netrefíte do útočníka, může nastat problém. Pořizovací cena náhradních hlavice není levná záležitost. Kvůli ceně hlavice není každý příslušník Policie ČR řádně procvičen v používání Taseru, což může omezovat jeho účinnost a bezpečnost při jeho použití.

Strážníci obecní (městské) policie:

Hmaty a chvaty jsou používány k překonání pasivního odporu. Jsou rychlé a relativně jednoduché na použití, což umožňuje rychlou reakci v situacích, kdy je potřeba zajištění nebo zadržení osoby. Nicméně, jednou z nevýhod je, že ne každý strážník obecní (městské) policie má stejnou fyzickou kondici. Hmaty a chvaty často vyžadují určitou míru síly a dovednosti, zejména pokud je třeba zadržet fyzicky

silnějšího jedince. Pokud strážník obecní (městské) policie není dostatečně fyzicky silný, může se stát, že se v dané situaci nemůže spolehnout pouze na hmaty a chvaty a bude nucen použít jiný prostředek.

Kaser (kapesní aerosolový rozstřikovač) je „*donucovací prostředek*“ podle ustanovení § 18 „*zákona o obecní policii*“, který nabízí snadné zacházení. Bývá vybaven klipem, který se snadno připne na opasek, což umožňuje mít sprej stále po ruce, aniž by byl překážkou. Tato diskrétnost je velkou výhodou, protože sprej je k dispozici okamžitě, když je potřeba, a přitom není nijak obtěžující. Další výhodou je, že účinek pepřového spreje se dostaví ihned po aplikaci. To znamená, že může rychle a účinně zastavit agresivního útočníka a umožnit sebeobranu nebo ochranu ostatních. Jednou z nevýhod může být omezená vzdálenost použití. Pepřový sprej má obvykle omezený dosah, což znamená, že musíte být poměrně blízko útočníka, aby byl účinný.

Navrhli byste návrhy k možným legislativním změnám?

Příslušníci Policie ČR:

Jako možné legislativní návrhy či úpravy bychom navrhovali zavedení povinných obligatorních nácviků použití „*donucovacích prostředků*“ v rámci instrukčně metodických zaměstnání a to každý měsíc. V rámci interních aktů Policie ČR Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Územního odboru Jindřichův Hradec, obvodního oddělení Třeboň, probíhají školení s „*donucovacími prostředky*“ pouze 8krát ročně, což může být nedostatečné pro udržení dostatečné úrovně připravenosti a dovedností pro použití těchto prostředků v různých situacích. Pravidelná praxe a opakování jsou zásadní pro zajištění efektivity a bezpečnosti používání „*donucovacích prostředků*“. Pokud se budeme zabývat specifikací a používání „*donucovacích prostředků*“ v zákoně, které jsou v současnosti důkladné a přesné, pak není nutné provádět žádné zásadní změny nebo další rozepisování. Je důležité zachovat jasnost, přesnost a úplnost těchto ustanovení.

Osobně nevidíme takový problém ve výsluhách, ale vnímáme nedostatečné finanční ohodnocení příslušníků Policie ČR jako hlavní problém, pak je to oblast, na kterou by se mělo zaměřit. Je důležité zajistit, aby platové podmínky příslušníků Policie ČR byly odpovídající jejich práci, nasazení a dovednostem.

Je znepokojivé, že mnoho příslušníků Policie ČR odchází z řad Policie ČR kvůli nedostatečnému finančnímu ohodnocení. Ti, kteří zůstávají na obvodu i po 35. letech ve službě, spočítali bychom je na prstech jedné ruky, jsou skutečnými profesionály, srdcaři a je důležité, aby jejich práce byla odpovídajícím způsobem oceněna. Navrhujeme zvážit zvýšení finančních prostředků pro nové uchazeče, abychom tak mohli přilákat kvalitní kandidáty do řad Policie ČR. Je zřejmé, že Policie ČR hraje klíčovou roli v naší společnosti a je třeba ji dostatečně finančně ocenit. Zvýšení platů může pomoci zlepšit kvalitu služeb, motivovat příslušníky Policie ČR a zastavit odcházení kvalitních pracovníků z řad Policie ČR.

Strážníci obecní (obecní) policie:

Jednoznačně by strážníci obecní (městské) policie měli mít alespoň pětkrát do roka možnost absolvovat střelecký výcvik. Současná legislativa umožňuje střelbu jednou za rok, avšak vzhledem k narůstajícím nárokům a komplexitě situací, se kterými se strážníci obecní (městské) policie setkávají, je důležité zvýšit frekvenci střeleckého tréninku. Střelecký výcvik je klíčovým prvkem pro udržení a zdokonalení dovedností strážníků obecní (městské) policie v použití služební zbraně v souladu se zákonem a bezpečnostními standardy. Častější střelecký trénink by nám napomohl k většímu sebedůvěře, zvýšené připravenosti a efektivitě při řešení potenciálně nebezpečných situací. Proto se domníváme, že je nutné revidovat současnou legislativu a umožnit strážníkům alespoň pět krát ročně mít střelecké tréninky, což by přispělo k vyšší bezpečnosti a ochraně jak samotných strážníků obecní (městské) policie, tak i veřejnosti, které sloužíme.

Situace, kdy strážníci obecní (městské) policie chtějí výsluhy, ale obce nemají dostatečný rozpočet na jejich vyplacení a zároveň ministerstvo vnitra nemůže přispět, protože nejsou obce státními orgány, je komplexní a vyžaduje pečlivé zvážení a hledání možných řešení. Obecní (městská) policie je důležitou součástí místní samosprávy a je zodpovědná za zachování pořádku a bezpečnosti ve svém regionu. Nicméně, často se setkává s finančními omezeními, které brání v tom, aby mohla poskytovat výsluhy svým strážníkům obecní (městské) policie na úrovni, jakou by si přáli. Jedním z možných přístupů k řešení této situace může být hledání alternativních forem odměňování a motivace pro strážníky obecní (městské) policie. To může zahrnovat poskytování

benefitů jako jsou například firemní slevy, stravenky, příspěvky na sportovní aktivity či vzdělávání. Důležité je také podpořit a rozvíjet profesní růst a kariérní příležitosti pro strážníky obecní (městské), což může sloužit jako motivace a odměna za jejich práci. Dalším krokem může být spolupráce s nadřízenými orgány a hledání podpory nebo dotací ze strany státu či jiných institucí, které by mohly finančně přispět na výsluhy strážníkům obecní (městské) policie. Transparentní a otevřená komunikace mezi strážníky obecní (městské) policie, obcemi a nadřízenými institucemi je klíčová pro hledání dlouhodobě udržitelného řešení, které by bylo přijatelné pro všechny zúčastněné strany. Myslíme si, že je důležité vzít v úvahu, že poskytnutí výsluh pro strážníky obecní (městské) policie by mohlo přilákat více zájemců a pomoci zaplnit volná pracovní místa.

Taktéž musíme zdůraznit, že mezi strážníky a Policií ČR dochází k výborné komunikaci a úspěšné spolupráci. Tato harmonická interakce je klíčová pro efektivní zajištění bezpečnosti a ochrany veřejného pořádku.

8.1.1 Shrnutí generalizace empirické části

Vyhodnocení rozhovoru naznačuje důležitost a citlivost použití “*donucovacích prostředků*”. Oslovení respondenti z daných policejních součástí, tj. příslušníci Policie ČR a strážníci obecní (městské) policie, zdůrazňují prioritní uplatňování verbálního jednání a deescalace situace před použitím fyzických prostředků. Hierarchie “*donucovacích prostředků*” je jasně stanovena, což ukazuje na systematický a profesionální přístup k jejich používání. Zároveň je patrné, že oba subjekty dbají na minimalizaci rizika zranění pro všechny zúčastněné strany a snaží se jednat odpovědně a zodpovědně.

Důraz je kladen na pravidelné školení a cvičení s “*donucovacími prostředky*”, aby příslušníci Policie ČR byli co nejlépe připraveni na různé situace a minimalizovali riziko nežádoucích následků. Legislativní úpravy jsou navrhovány s cílem zlepšit přípravu příslušníků Policie ČR k používání “*donucovacích prostředků*” a jejich finanční ohodnocení, což může přispět k lepší kvalitě služeb a motivaci.

Obecní (městská) policie má zájem absolvovat střelecký výcvik několikrát do roka. Taktéž vyjadřuje zájem o získání výsluh pro své zaměstnance. Tím by chtěla zlepšit pracovní podmínky svých strážníků obecní (městské) policii a motivovat je k

dlouhodobému a loajálnímu zaměstnání. Obě strany vyjadřují snahu o udržení veřejného pořádku a ochranu občanů, přičemž si uvědomují potřebu transparentní komunikace a spolupráce mezi sebou a nadřízenými orgány.

Celkově lze vyhodnotit rozhovor jako ukázkou důkladného a profesionálního přístupu k používání „*donucovacích prostředků*“ v rámci práce Policie ČR a obecní (městské) policie, s důrazem na ochranu veřejného zájmu a dodržování právních a etických standardů.

8.1.2 Návrhy k zefektivnění používání donucovacích prostředků

Navrhované školení by mělo zahrnovat nejen techniky sebeobranu, ale také osvojení si kompetencí a dovedností např. při použití „*donucovacího prostředku*“ Kasr (kapesní aerosolový rozstříkovač) a používání „*donucovacího prostředku*“ typu „Taser.“ Je také důležité, aby školení bylo pravidelné a kontinuální, aby se udržely a zdokonalily získané dovednosti. Toto zvýšení frekvence, by umožnilo policistům pravidelněji cvičit a zdokonalovat své dovednosti v používání „*donucovacích prostředků*“, což by v konečném důsledku přispělo k vyšší bezpečnosti a ochraně jak příslušníků Policie ČR, tak i občanů. Častější a pravidelné tréninky by posílily pocit právní jistoty potřebné pro legitimní sebevědomí příslušníků Policie ČR v používání těchto prostředků a zlepšily jejich schopnost efektivně a bezpečně reagovat v různých situacích. Tato opatření jsou zvláště důležitá vzhledem k tomu, že příslušníci Policie ČR mají k dispozici širší spektrum „*donucovacích prostředků*“ a musí být schopni je efektivně využít.

Na výsledky empirického šetření, by se mělo zvážit zvýšení frekvence střeleckého výcviku pro strážníky obecní (městské) policie na minimálně šestkrát ročně. Častější střelecký trénink podle názoru oslovené kohorty respondentů posílil dovednosti strážníků „MP Třeboň“ v používání služební zbraně a zvýšil jejich schopnost efektivně a bezpečně reagovat v případě potenciálně nebezpečných situací. Tato opatření by přispěla k zajištění vyšší úrovně bezpečnosti a ochrany jak samotných strážníků obecní (městské) policie, tak i občanů.

Zvýšení finančních prostředků pro obě strany by mohlo umožnit obsazení volných pracovních pozic. Investice do lidských zdrojů by mohla přinést vyšší míru bezpečnosti a pohodlí pro občany, jelikož by bylo možné posílit policejní

přítomnost a reakční schopnost na události. Je důležité zajistit, aby přidělené finanční prostředky byly využity efektivně a transparentně, aby bylo dosaženo maximálního prospěchu pro veřejnost.

Díky neustálé práci Policii ČR a obecní (městské) policii, pyšní se republika jednou z nejbezpečnějších postavení ve světě, podle relevantního výzkumu časopisu Forbes⁷¹. Jejich nasazení, odbornost, oddanost službě, veřejnosti, přispívají k udržení veřejného pořádku a ochraně občanů. Jejich důkladná příprava a systematický výcvik v kombinaci s transparentními postupy a respektováním lidských práv a důstojnosti jsou zárukou efektivního a spravedlivého vykonávání práva. Tímto jim patří velké uznání a vděk za jejich klíčový přínos k stabilitě a bezpečnosti naší společnosti.

⁷¹Bezpečné a mírumilovné.[online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z <https://forbes.cz/bezpecne-a-mirumilovne-cesko-je-10-nejlepsi-zemi-pro-vychovu-deti/>

Závěr

V závěru „práce“ lze konstatovat, že otázka legitimního použití „*donucovacích prostředků*“ či „*zbraně*“ zakročujícími příslušníky Policie České republiky či obecní (městské) policie představuje zcela neoddiskutovatelně komplexní fenomén, zejména v kontextu fakticity zabezpečení ochrany veřejného pořádku, resp. „*místních záležitostí veřejného pořádku*“, či života a zdraví osob proti kterým zakročuje. Generalizované vymezení „práce“ dílem demonstrovalo toliko existenci naznačené komparativní rozdílnosti, zejména v rozsahu zákonodárcem „*ex lege*“ svěřených pravomocí Policii ČR a obecní (městské) policii apod. Jak již bylo naznačeno, obecní (městská) policie, která v rámci své věcné a místní příslušnosti zabezpečuje zejména ochranu tzv. „*místních záležitostí veřejného pořádku*“ v rámci daného teritoriálního území se zejména zaměřuje se na řešení místních (komunálních) veřejnopořádkových záležitostí a jeho faktického zabezpečení na místech veřejně přístupných apod. Je zcela neoddiskutovatelným faktem, že musí často čelit i negativním situacím a okolnostem, kde použití „*donucovacích prostředků*“ musí být obecně nezbytné a potřebné k zajištění plnění jednotlivých úkolů dle aplikace ustanovení § 2 „zákonu o obecní policii“, zejména ke generalizovaně fakticky avizovanému zabezpečení ochrany „*místních záležitostí veřejného pořádku*“ apod. Jejich pravomoci jsou s ohledem k zákonodárcem svěřeného operačního prostoru omezenější ve srovnání se zákonodárcem svěřenými pravomocemi Policie ČR.

V komparativní reflexi Policie ČR disponuje rozsáhlejším spektrem zákonodárcem „*ex lege*“ svěřených pravomocí, tj. ke generalizovanému zabezpečení vnitřní bezpečnosti a ochrany veřejného pořádku v rámci celého teritoriálního území České republiky. Policejní prezidium Policie ČR je z pohledu hierarchické struktury centrální orgán Policie České republiky, který má celostátní působnost a odpovědnosti. Jde o nejvyšší řídicí, koordinační a metodickou součást Policie ČR. Jednotlivé součásti tzv. základních útvarů služby pořádkové policie, tj. Obvodní (místní) oddělení Policie ČR s teritoriální působností potom spadají pod jednotlivé Územní odbory Krajských ředitelství Policie ČR. Použití „*donucovacích prostředků*“ ze strany zakročujících příslušníků Policie ČR je vnímáno veřejností ve větší míře jako legitimní, zejména ve chvílích, kdy v rámci daného operačního prostoru, který zákonodárce svěřil zejména k zajištění ochrany veřejného pořádku nebo ochrany životů a majetku občanů. Zprostředkovaně poukazované

empirické šetření podle sedmé kapitoly poukázalo, že vnímání faktického použití „*donucovacích prostředků*“ či „*zbraně*“ v rámci tzv. „*bezprostředních zásahů*“ je často celkově spojeno s důvěrou ve veřejné instituce, transparentností postupů a respektu k lidským právům apod.

Závěrem „práce“ lze tedy konstatovat, že pro použití „*donucovacích prostředků*“ a „*zbraně*“ jednotlivými příslušníky Policie České republiky či obecní (městské) policie je zcela nezbytné dodržovat nejenom příslušnou právní regulaci, ale i taktické a technické aspekty jejich použití. Obecně bezprostřední zásady do práv a svobod občanů musí zcela neoddiskutovatelně vždy respektovat a vycházet z principů právního státu a lidských práv, tak aby bylo jejich použití bylo společností generalizovaně vnímáno jako zcela legitimní.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- 1) CANDIGLIOTA, Zuzana; MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, Kristýna a KOPAL, Jiří. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Manuály. Brno: Liga lidských práv, c2010. 247 s. ISBN 978-80-87414-01-9.
- 2) ČERMÁK, Milan. *Bezpečnostní příprava*. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. Praha: Armex, 2012. 298 s. ISBN 978-80-87451-20-5.
- 3) FILÁK, Antonín. *Zákon o Policii České republiky: s komentářem: podle právního stavu k ... 2009-*. Praha: Police History, 2009-. 285 s. ISBN 978-80-86477-49-7.
- 4) GAGNE, Tammy. *Police Dogs*. United States: Capstone, 2013. 32 s. ISBN 978-1476501291.
- 5) GÜNTHER, Bodo. *Tonfa (Police Baton) Techniques for Official Use in the Line of Duty: Proven Techniques Used by German Police Forces*. Germany: Books on Demand 2018. 270 s. ISBN 9783752850116.
- 6) HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. Beckovy odborné slovníky. V Praze: C.H. Beck, 2009. 1481 s. ISBN 978-80-7400-059-1.
- 7) HRINKO, Martin. *Pořádková činnost policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. 360 s. ISBN 978-80-7380-793-1.
- 8) MATES, Pavel; ŠKODA, Jindřich a VAVERA, František. *Veřejné sbory*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 384 s. ISBN 978-80-7357-572-4.
- 9) NOVOTNÝ, Tomáš. *Nesmrtící zbraně a další technické prostředky*. Universum (Euromedia Group). Praha: Euromedia Group, 2021. 203 s. ISBN 978-80-242-7418-8.
- 10) PRŮCHA, Petr a POMAHAČ, Richard. *Správní právo*. Lexikony. Ostrava: Sagit, 2002. 683 s. ISBN 80-7208-314-7.
- 11) STOUGHTON, S, W, Noble, J. J., Alpert, G. P. *Evaluating Police Uses of Force*. United States: NYU Press, 2021. 256 s. ISBN 9781479810161.
- 12) ŠEBESTA, Patrik. *Zákon o obecní policii: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2018. 296 s. ISBN 978-80-7552-455-3.

- 13) ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3.
- 14) ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2019. 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6.
- 15) VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Beckovy texty zákonů s komentářem. Praha: C.H. Beck, 2009. 442 s. ISBN 978-80-7400-142-0.
- 16) VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2014. 488 s. ISBN 978-80-7400-543-5.
- 17) VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o obecní policii: komentář*. 2. vydání. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2019. 464 s. ISBN 978-80-7400-729-3.
- 18) VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic: pomáhat a chránit*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. 84 s. ISBN 978-80-254-6099-3.

Elektronické zdroje

- 1) ALFA RALKEM POUTA & NOŽNÍ POUTA: MODEL 9921 [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.alfaproj.cz/pouta/>
- 2) Bezpečné a mírumilovné [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://forbes.cz/bezpecne-a-mirumilovne-cesko-je-10-nejlepsi-zemi-pro-vychovu-deti/>
- 3) Donucovací prostředky. Policie ČR [online]. 2021, [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2021-donucovaci-prostredky.aspx>
- 4) Dopravní policisté Olomouckého kraje dostali nové zastavovací pásy [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://tydenikpolicie.cz/dopravni-policiste-oloumouckeho-kraje-dostali-nove-zastavovaci-pasy/>
- 5) FLASH-BALL® MAXI [online]. [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z WWW: <https://www.lebel.eu/en/product/flash-ball-maxi/>
- 6) Justice. ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY [online]. [cit. 25. 02. 2024]. Dostupné z WWW:

- https://justice.cz/documents/15689/2538253/Si106_2021_pr_3To_347_2010_561.pdf/b9ff3ede-2dbf-4152-af8d-9a4d242e0936
- 7) Použili ho při zatčení recidivisty [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cesti-detektivove-pouzili-kontroverzni-paralyzer-taser/r~i:article:608305/>
 - 8) Mechanism of action [online]. [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z WWW: <https://lethalindisguise.org/crowd-control-weapons/water-cannons/#mechanism-of-action>
 - 9) Nový vodní stříkač ve službách policie [online]. [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z WWW: <https://cc.cz/poradkova-policie-dostala-do-vybavy-novou-tatrovku-ma-vodni-delo-a-umi-jet-i-do-strany/>
 - 10) Odbor služební kynologie a hipologie. Policie ČR [online]. [cit. 25. 02. 2024]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>
 - 11) Opilý muž odmítal opustit vlak [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.taborcz.eu/20-02-2021-opily-muz-odmital-opustit-vlak/d-76062/p1=65632>
 - 12) Police [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.bhs.org.uk/careers-recreational-awards/equestrian-careers-guide/mounted-forces/#maincontent>
 - 13) Počet služebních psů a koní PČR. Policie ČR [online]. 2010, [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z: WWW: <https://www.policie.cz/clanek/pocet-sluzebnich-psu-a-koni-pcr.aspx>
 - 14) Služební psi našli podezřelé. Policie ČR [online]. [cit. 25. 2. 2024] Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/sluzebni-psi-nasli-podezrele.aspx>
 - 15) Speciální pyrotechnické výrobky [online]. [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z WWW: <https://www.ohnostroje-zvonek.cz/index.php/specialni-pyrotechnicke-vyrobky>
 - 16) Upravují příslušníci Policie ČR pyrotechnické donucovací prostředky? [online]. [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z WWW: <https://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/1-2009/Clanek.htm>
 - 17) What is a Flash Ball? [online]. [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z WWW: <https://www.thelocal.fr/20190128/riot-control-guns-whats-all-the-fuss-about-flash-balls-in-france>

Legislativní dokumenty

- 1) ČESKO. § 2 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky - znění od 28. 6. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 18. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273#p2-1>
- 2) ČESKO. § 2 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii - znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 18. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553#p2>
- 3) ČESKO. § 18 úZ č. 43/2009 Sb., zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, jak vyplývá z pozdějších změn – znění od 11. 2. 2009. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 18. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-43#p18>
- 4) ČESKO. § 11 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky – znění od 28. 6. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 20. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273#p11>

Seznam obrázků

Obrázek 1: TaserX26	19
Obrázek 2: FLASH-BALL® MAXI	21
Obrázek 3: Zastavovací pás Road Block.....	23
Obrázek 4: Policejní Tatra 815-7	26
Obrázek 5: Zásahová výbuška P1 – s třecím zapalovačem TZ-M3	27
Obrázek 6: Řetízková pouta RAKL	30